PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Semi-weekly Newspaper in Canada. Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

LIAUDIES BALSAS
Kanados Lietuvių Du-syk Savaitinis Laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoj. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

Nr. 386 ANTRADIENIS, LAPKRIČIO (NOVEMBER) 28, 1939, TORONTO, ONTARIO METAI VIII

NUSKENDO LENKIJOS LAIVAS PILSUDSKIS TAIPGI ANGLIJOS KRUIZERIS RAWALPINDI

Jau Susidarė Nauja Lietuvos Vyriausybė

KAUNAS. — Lapkričio 21 d. sudarytas Lietuvoje naujas ministerių kabinetas vietoj rezignavusios gen. Černiaus vyriausybės.

Naujuoju ministerių pirmininku yra A. Merkis, buvęs Klaipėdos krašto gubernatorium, o po Vilniaus atgavimo, Vilniaus krašto komisijonierius.

Gen. Černiaus vyriausybės rezignavimas motyvuojamas tuo, kad Lietuvai sudarius apsigynimo sutartį su Sovietų Sąjunga, atpuola lig tol buvęs Lietuvai pavojus ir todel nebereikalinga vyriausybė, kuri buvo sudaryta iš kariuomenės vadų. (Gen. Černiaus kabinete buvo keturi generolai).

Naujoji Lietuvos vyriausybė skaitoma radikališkesnė ir stovinti arčiau koalicinės valdžios, nes jon įeina krikščionių demokratų ir valstiečių liaudininkų žmonės, o ne vien tautininkai.

Užsienio reikalų ministeriu paliko St. Urbšys; finansų ministeriu paskirtas E. Galvanauskas, o žemės ūkio ministeriu — liaudininkas Audėnas.

NAZIŲ GESTAPO KIDNAPINO DU ANGLŲ AGENTU

HAGUE, Lapkričio 25.—Ant Holandijos ir Vokietijos rubežiaus įvyko nepaprastas atsitikimas. Viso to atsitikimo istorija maždaug tokia:

Kapitonas Stevens, anglijos slaptosios tarnybos galvo Hagoj, buvo labai sugabus asmuo. Jam pavyko užmegsti ryšius su aukštais Reichswehro vadais, kurie, sakoma, pasirengę Hitlerio režimą nuversti ir užvesti derybas su Anglijos ir Francijos padorosios Vokietijos vardu. Stevens palaikymui ryšių su savo draugais Vokietijoj naudojo radio. Gestapo tuos pasikalbėjimus nugirdo ir pradėjo atydžiai sekti.

Aukštieji Vokietijos armijos vadai savo atstovus buvę atsiuntę į Holandiją net du kartu. Jie kalbėję su kapitonu Stevens. Paskutiniu laiku jie susitiko Velno kaime, ant Holandijos ir Vokietijos rubežiaus, vienoj kavinėj. Lapkričio 8 dieną turėjo vėl susitikti. Bet gestapo šiuo kartu nesnaudė.

Kai tik Stevens ir Best, anglų agentai, ir vokiečių pasiuntiniai iš kavinės išėjo, tuoj Gestapo agentai perbėgo per rubežių ir suvarė juos į jų automobilių, prie kurio greitu laiku pririšę virvę, kurios kitas galas buvo pririštas prie nazių tautomobilio kitoj pusėj rubežiaus. Taip tai žaibo greitumu tas automobilius ir atsidūrė Vokietijos pusėj kartu su anglų agentais.

Po to, sakoma, naziai suėmė daug karininkų. Del to pabėgęs ir Thysenas.

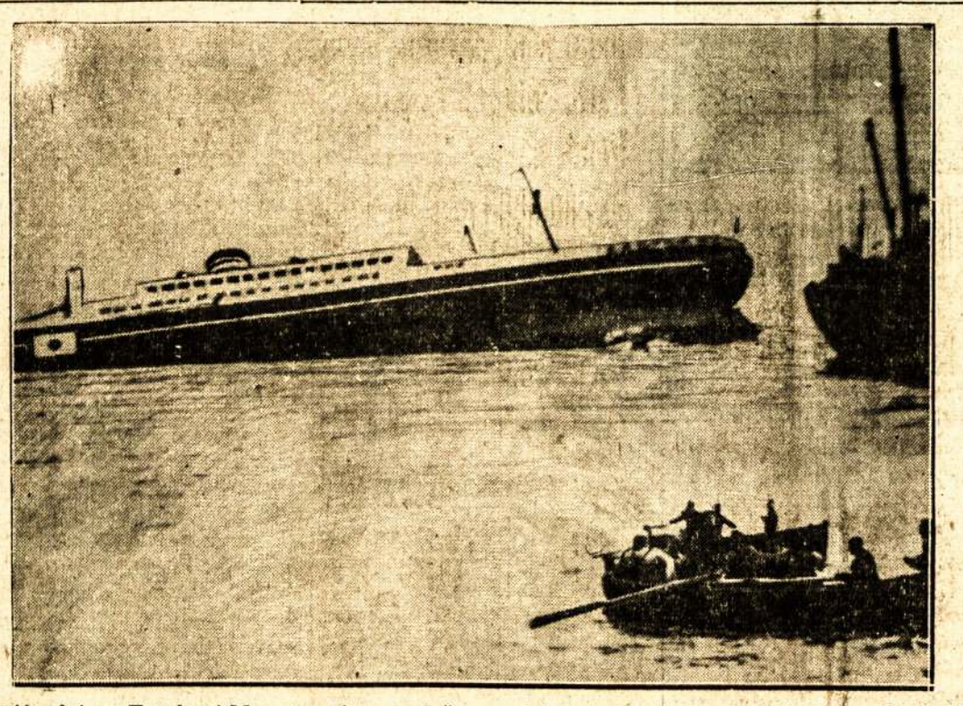

Japonijos laivas Terukuni Maru, kurį nazių mina nuskandino pereitą savaitę. Čia jis matomas pavirtęs ant šono prieš pat nuskęstant. Japonija, prieš pasirašant su Sovietų Sąjunga nepuolimo sutartį, buvo Vokietijos partnerka. Sovietų-Vokiečių paktas jų ašį visai sulaužė.

Ispanijos Herojus ir Liaudies Užtarėjas Daktaras Norman Bethune Mirė Kinijoj

NEW YORK, Lapkričio 27. — Kinijos liaudies gelbėjimo komitetas gavo kablegramą, kad pasižymėjęs liaudies užtarėjas, humanistas ir Ispanijos herojus, daktaras Norman Bethune mirė Kinijoj nuo užsinuodijimo kraujo, kurį gavo darydamas operaciją.

Dr. Bethune, 49 metų amžiaus, šiuo laiku tarnavo Kinijos liaudžiai užpultai Japonijos imperialistų, ir dirbo Aštuntojo Ruožto armijos ligoninėse su kanadiete gailestingaja sesere Miss Ewen, winnipegiete. Kinijon jie išvyko sausio mėn. 1938 metais ir nuo to laiko atsidavusiai tarnavo žmonijai, gelbėdami ją nuo mirties, kurią sėja Japonijos imperialistai.

Dr. Bethune yra kanadietis ir pasižymėjęs medicinos srityje kaipo daktaras ir mokslininkas. Jis yra baigęs Kanados medicinos mokslus ir paskutinėmis dienomis dirbo Sacred Hart ligoninėj Montreale ir buvo patariamuoju daktaru Nacionalės Sveikatos ir Pensijų Departamente.

Kilus Ispanijos karui, Dr. Bethune kilniausių žmoniškumo jausmų vedamas atsisako nuo savo tarnybos, nežiūrint, kad jam kaipo pasižymėjusiam daktarui medicinos mokslo srityje švietė graži ir lengva ateitis, ir vyksta Ispanijon, kad savo mokslu ir patyrimais tarnauti darbo žmonėms ir fašizmo užpultai liaudžiai.

Ispanijoje jis vadovavo kraujo perliejimo vienutėje, kur pirmą sykį medicinos mokslo istorijoj jis panaudojo savo išradimą išlaikyti kraują šaldytuvuose ir tinkamą naudojimui net po 3-4 savaičių.

Lig tol kraujas buvo išlaikomas vos 3-4 dienas.

Tuo Dr. Bethune suteikė didžiausį užpultai Ispanijos liaudžiai patarnavimą išgelbėdamas tūkstančius liaudies sūnų nuo mirties.

Jo humaniškumas, atsidavimas liaudžiai iškilo aukštai visų darbo žmonių akyse, bet ne garbės jis siekė. Jis buvo atsidavęs žmonijos labui, jai pasiaukojęs ir todel ne tik jai tarnavo, bet ir organizavo pavergtuosius kovon už savo teises už savo reikalus — **jis buvo komunistas.**

Tų kilniausių žmoniškumo jausmų vedamas jis išvyko Kinijon, kur ir mirė tarnaudomas žmonijai.

SUOMIAI PROVOKUOJA SOVIETŲ SĄJUNGĄ

MASKVA, Lapkričio 27. — Sovietų Sąjungos radio pranešė, kad Suomijos artilerija paleido 7 šūvius į Sovietų Sąjungos pusę, kurie užmušė 4 ir sužeidė 9 raudonarmiečius. Sovietų Sąjungos jėgos provokacijai nepasidavė ir nešovė nei vieno šūvio.

Molotovas pasišaukė Suomijos ambasadorių baroną Jrjo-Koskinnen ir įteikė protestą ir reikalavimą, kad Suomijos kariuomenė būtų atitraukta 25 kilometrus nuo rubežiaus.

ANGLAI SUĖMĘ VOKIEČIŲ SUBMARINĄ

LONDONAS, Lapkričio 25. — Neoficialiai pranešama, kad Anglijos karo laivai suėmę vokiečių submariną, kuris bandęs įplaukti į Anglijos karo laivyno uostą Firth of Clyde.

Tas pranešimas sako, kad vokiečių submarinas esąs tas pats, kuris įplaukęs į uostą nuskandino karo laivą Royal Oak, virš mėnesio laiko atgal.

Britanijos admiralitetas praneša, kad prie May salų minos iš submarino paleistos torpedos liko sužeistas Anglijos kruiseris Belfast, bet savo jėgomis dar pajėgęs grįžti į savo uostą.

PASIKEITĖ RUMUNIJOS VYRIAUSYBĖ

BUCHARESTAS, Lapkričio 25. — Sudarytas naujas Rumunijos ministerių kabinetas. Jo priešaky atsistojo George Ttarescu.

Indai Nepadės Anglijai Kare, Jeigu Ji Neduos Jiems Laisvės

BOMBAY, Indija. — Jeigu Anglija nori, kad indai padėtų jai kariaut, tai jinai turi duot Indijai "visišką laisvę," pareiškė Mohandas K. Gandhi, tautinis indų vadas. Taip jis kalbėjo komitete tautinės indų Kongreso Partijos, sakydamas:

"Jeigu Anglija kovoja už demokratijos išlaikymą ir praplatinimą, jinai turi būtinai panaikint imperializmą savo valdomuose svetimuose kraštuose ir įsteigt pilną demokratiją Indijoj, duot Indijos žmonėms apsisprendimo teisę, kad jie galėtų sušaukt steigiamąjį savo seimą ir pasigamint sau konstituciją."

NUSKENDO VOKIETIJOS MINININKAS; ŽUVO 40 ŽMONIŲ

KOPENHAGA. — Iš Danijos pranešama, kad vienas Vokietijos minininkas 700 tonų užėjęs ant minos liko sudraskytas ir nuskendo į tris minutes.

Iš buvusios įgulos 50 žmonių tik 10 tepavyko išsigelbėti. Kiti žuvo.

Komunistas Išrinktas Į Apšvietos Komisiją

WINNIPEG, Lapkričio 25. — Čia įvykusiuose miesto aldermanų rinkimuose del susidariusių 9 vakancijų, sulig pirmo balsų skaitymo į aldermanus išrinkti trys neprigulmingieji ir vienas komunistas A. Bilecki į Apšvietos Komisiją nuo 3 wardo.

Ald. J. Penner, komunistas, sulig pirmojo balsų skaitymo stovi pirmoje vietoje 3 warde, kur į aldermanus kandidatavo 6 asmenys. Iš 16,399 balsų, jis gavo 3,922 balsus. Nustatyta kvota yra 4,100 balsų.

Jo išrinkimas galūtinai dar nėra aiškus.

$315,000,000 FONDAS PIRMIEMS KARO METAMS

OTTAWA. — Kanados finansų ministeris J. Ralston pareiškė, kad pirmiesiems karo metams jau sudarytas $315,000,000 fondas pirkimui bei gaminimui karo mašinų ir ginklų.

Ralston pažymėjo, kad Kanada taipgi prisidės prie finansavimo Francijos ir Anglijos karo ginklų pirkimo Kanadoj.

Pilsudskio Pastatymas Kainavo $6,000,000; Jis Plaukiojo Po Anglų Vėliava

LONDONAS, Lapkričio 27. — Prie nuolatos augančio nuskandintų laivų sąrašo vakar prisidėjo dar keli laivai, jų tarpe Lenkijos laivas Pilsudski, 14,294 tonų, ir Anglijos kruizeris Rawalpindi, 16,697 tonų. Su Rawalpindi manoma nuskendo ir 280 jūrininkų. Su Pilsudskiu tiktai 7 žmonės. Pilsudskis plaukiojo po Anglijos admiraliteto čarteriu.

Pilsudskis nuskendo šiaurės jūroj, užplaukęs ant nazių minų. Po dviejų didelių eksplozijų per kelias minutes laivas nuskendo. Pilsudskio pastatymas kainavo $6,000,000. Taikos metu jis plaukiojo tarp Lenkijos uosto Gdynios ir New Yorko.

Paskutinėm dienom nuskandinti dar šie laivai.

Prekinis 1,537 tonų laivas Hoodwood, trawleris William Humphries, švedų laivas Gustaf E. Reuter, 6,336 tonų. Taipgi smarkiai apgadintas Stangate, 1,289 tonų prekinis laivas.

Vokietijos eksportų konfiskavimas prasidės šį antradienį. Prieš tai protestuoja Italija ir kitos šalys. Norvegija atsisako gabenti Anglijai prekes savo laivais. Jei norit, sako Norvegija, parsigabenkit savo laivais.

Airijos Teroristai Vėl Veikia Anglijoje

LONDONAS. — Anksti šeštadienio rytą, nuo 2 iki 3 val., viena po kitos eksplozijos sudrebino Londoną ir Birmingham.

Žmonės vidurnaktyj išgirdę milžiniškas eksplozijas šoko iš lovų ir panikos pagauti bėgo į slėptuves manydami, kad miestą užpuolė ir bombarduoja vokiečių lėktuvai.

Tuojau liko iššaukti specialūs policijos būriai, gaisrininkai, bet paaiškėjus, kad tai nėra orlaivių užpuolimas, panika atslūgo.

Spėjama, kad del šių eksplozijų yra atsakomingi Airijos likviduotosios armijos teroristai, nes bombos esą pagamintos rankų darbo.

Laike eksplozijos liko sužeista keletas žmonių ir susprogdinta keletas pašto kioskų ir viena policijos būdelė.

New Brunswick provincijos premjeras A. A. Dysart. Per praėjusius rinkimus jo šalininkų skaičius žymiai sumažėjo. Liberalai gavo 27 vietas, o jų oponentai konservativai 21. Prieš rinkimus konservativai turėjo tik 6 vietas.

Sako ir Goeringas Su Suokalbininkais?

LONDONAS, Lapkričio 25. — Spėjama, kad tarp tų suokalbininkų, kurie pasirengę per Hitlerio galvą patenkinti Anglijos ir Francijos imperialistų pageidavimus ir susitaikyti, yra ir Goeringas, pirmoji Hitlerio ranka.

Iškilimas aikštėn, kad Anglijos agentai vedė pasitarimus su taip vadinamos padorosios Vokietijos atstovais, čia sukėlė daug spėliojimų.

Vieni stato klausimą, ar ištikrųjų Anglijos agentai turėjo kontaktą su dešiniąja nazių opozicija? Ar ištikrųjų Goeringas, pirmoji Hitlerio ranko, turi ambiciją nuversti Hitlerį ir palikti diktatorium?

Kiti mano, kad anglų agentai buvo apgaudinėjami Gestapo agentų. Kad anglų agentai kalbėjosi su Gestapo, o ne su dešiniuoju Vokietijos sparnu. Tą patį sako ir Gestapo.

Kaip ten ištikrųjų yra, tik vieni naziai žino.

"MES NORIM TAIKOS," ŠAUKĖ MOTERYS ANGLIJOS SEIME

LONDONAS. — Pakilo daugelis moterų galerijoj Anglijos seimo ir kartotinai šaukė: "Mes norime taikos' Mes norime taikos!" Jos taipgi papylė daug lapelių su atsišaukimu baigti karą.

Šitaip moterys atsliepė į pareiškimą ministerio pirmininko Čmeberleno, kad jis griežtai paaštrins jūrų karą prieš Vokietiją.

Šauksmais "taikos!" moterys atsakė ir į karišką kalbą liberalo G. M. Morrisono, seimo atstovo.

Seimo sargai, galop, išmetė tas moteris laukan.

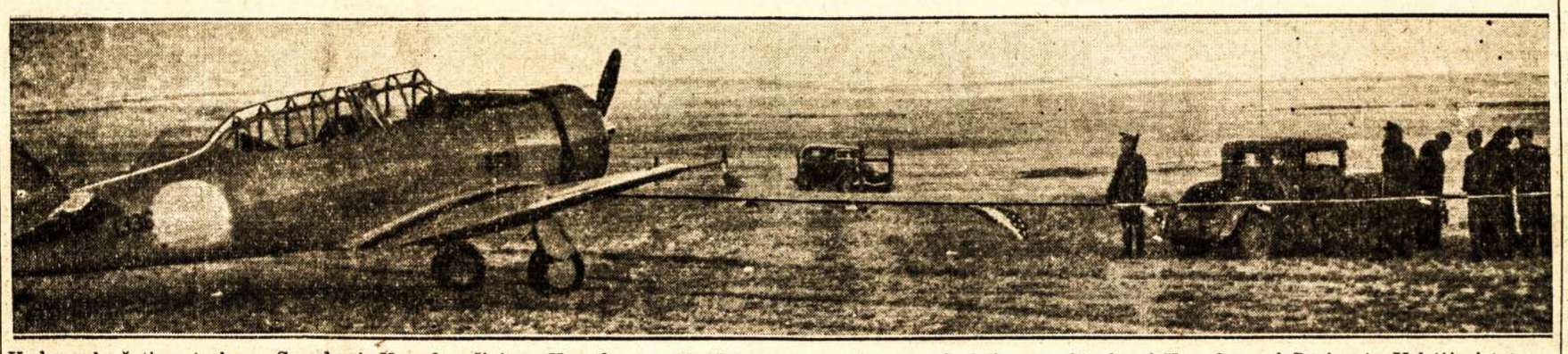

Kad nesulaužyti neutralumo, Suvienytų Valstijų orlaiviai atgabenami prie rubežiaus ir perduodami Kanados žinion. Kanada juos gabena linkui Halifaxo, kur jie dedami į laivus ir gabenami į Angliją. Čia matote tas "neutralumo" ceremonijas. Vienas Suvienytų Valstijų orlaivis laukia, kad jį nutrauktų kas į Kanados pusę. Per rubežių pertraukiami su virve. Skristi per rubežių pagal Suvienytų Valstijų įstatymą draudžiama. Šis paveikslas nuimtas ties Sweetgrass, Mont.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perleidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Obalsis Geras, Bet Neatsiekiamas Prie Kapitalizmo

CCF labai daug kalba ir rašo apie socializavimą kariškų industrijų, kad užbėgti už akių pelnymuisi iš karo. Tai labai gražus obalsis. Bet prie šios santvarkos neįvykdomas. Tik truputį panagrinėkime ir pamatysime, kad tikra teisybė.

Ką gi ta socializacija reiškia? Ji reiškia paėmimą į valstybės rankas nikelio ir kitų metalų mainų, ginklų ir amunicijos gamybos fabrikų, tekstilės fabrikų ir daugelio kitų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu susirišę su karo reikmenų gamyba. Kapitalistai, kurių rankose tos mainos ir fabrikai, jokiu būdu savo nuosavybių neatiduos. Vargiai jie sutiktų ir parduoti. Pinigų jiems netrūksta. Pinigų nėra kur įvestinti. Tuo tarpu fabrikai žada didelius pelnus.

Kai kas gali pasakyti, kad suprantama, jog jie nuo savo fabrikų neatsisakys, bet kas to paisys. Jeigu reikia, tai reikia. Suprantamas dalykas, kad visuomenė to pageidautų. Bet kas tą pageidavimą įvykdys? Juk valdžioj sėdi ne kas kitas, kaip tik tų fabrikantų atstovai. Jie to nepadarys. Jie ne tam tenai pastatyti. Jie tenai pastatyti tų fabrikantų reikalus ginti.

Kitas dalykas, tai daug gi visuomenei naudos būtų iš tokios socializacijos? Daleiskime, kad Kanados valdžia atpirktų tas mainas ir fabrikus. Iš kur gi ji tuos pinigus gautų? Turėtų rinkti mokesčius iš visuomenės arba skolinti iš bankierių. Veikiausiai ji daugiausiai skolintų iš bankierių, nes liaudis ir taip jau apkrauta mokesčiais. O bankieriams už paskolas reikėtų mokėti didelės palukanas. Šitokiu keliu kapitalistai dar daugiau pelnytų.

Čia prie progos galima paminėti, jog Canadian National Railways skaitosi valstybiniais. Juos kontroliuoja valdžia. Bet kas iš to. Kasmet valdžia turi išmokėti dešimtis milijonų dolerių kapitalistams, šėrininkams. CNR kasmet duoda valdžiai po 45 milijonus dolerių deficito, kuomet CPR, privačių kapitalistų rankose duoda dar ir pelno.

Yra ir kitų valstybinių įmonių, bet ir jos nepabėga nuo išnaudojimo. Jei ne vienu, tai kitu būdu jie melžia tas įmones ir tiek.

Visuomenei būtų nauda tik tuomet, jei tie fabrikai ir mainos būtų nusavinta be atlyginimo, kaip kad buvo padaryta Sovietų Sąjungoj. Bet apie tai prie šios santvarkos negalima nei svajoti. Tą gerai visi žinote.

Naujos Sąlygos ir Naujas Jėgų Susiskirstymas

Po to, kai Vokietijoj įsigalėjo fašizmas, visuomenė buvo pradėjusi dalytis į du frontu: į fašistinį ir reakcinį frontą ir į antifašistinį, demokratinį frontą. Vienoj pusėj grupavosi visi reakcingieji elementai, o kitoj — visi demokratiniai elementai. Antifašistinio fronto eilėse buvo daug ir vidurinės klasės žmonių. Pavyzdžiui, Francijoj į liaudies frontą buvo įstoję ir liberalai, pasivadinę radikaliais socialistais.

Šis karas sudarė naujas sąlygas. Naujos sąlygos naujai paskirstė ir visuomenę. Liberališki ir socialistiški "antifašistai" pabėgo. Jie nubėgo pas Daladje ir kitus imperialistus. Tikram antifašistiniam fronte paliko tik darbininkai, valstiečiai ir dalis pažangiosios inteligentijos. Tiesa, daug ir darbininkų, esančių liberalų ir socialistų vadų įtakoj, nuėjo kartu su imperialistais. Bet tai laikinas apsireiškimas. Darbininkai greitai pamatys, kad jie ne savo kempėj.

Trumpai pasakius, visuomenė dabar pradeda dalytis į du lageriu: į darbo žmonių lagerį ir buržuazinį lagerį. Dabartinis pasiskirstymas virsta aiškiai klasiniu pasiskirstymu. Pirmiau visuomenė dalinosi į pažiūrų frontus, o dabar jau į klasinius frontus. Mat tuomet buvo skirtumų ir tarp buržuazijos, ypatingai smulkiosios. Dalis buržuazijos pritarė demokratijai, o kita dalis siekė reakcijos, fašizmo. Dabar buržuazija, taipgi ir dauguma socialdemokratų vadų, visus skirtumus numetė į šalį ir susijungė į vieną frontą. Opozicijoj paliko kairioji darbo žmonių srovė su komunistais priešakyje.

Kai kam atrodo, kad darbininkiškoji opozicija nedidelė. Bet tai didelė klaida. Gal pirmose karo dienose ir buvo nedidelė, nes daugelis darbininkų nesuspėjo susiorentuoti. Bet dabar darbininkiškoji opozicija labai sparčiai auga. Kasdien vis darosi aiškiau kad buržuazijos kempėj skirtumai nyksta. Buržuazija ir jos liokajai socialdemokratų vadai eina iš vieno prieš darbo mases, prieš demokratines žmonių teises. Žinoma, dalis ir socialdemokratų vadų pasiliko su opozicija, pavyzdžiui, British Columbijos seimelio narė Steeves ir kiti, bet labai mažai.

Šis karas visuomenę paskirstė klasiniais pamatais. Juo toliau tuo aiškiau bus matomas šis klasinis pasiskirstymas. Žinoma, pažangesnioji inteligentija su laiku irgi pereis į kairųjį sparną. Lietuvoj, kaip laikraščiai praneša, daug rašytojų ir šiaip inteligentų jau dabar rodo simpatijas revoliuciniam judėjimui.

Toks klasinis pasiskirstymas, be abejonės, iššauks griežtesnius susikirtimus tarp darbo žmonių ir kapitalistų. Tą galima pastebėti ir dabar. Buržuazinė spauda ir radio diena dienon puola komunistus ir jų simpatikus, o ypatingai Sovietų Sąjungą. Socialdemokratiniai unijų vadai pradėjo biaurią kampaniją prieš kairiuosius unijistus. Jei sumanytų, tai išvytų iš darbo visus, kurie tik simpatizuoja Sovietų Sąjungai. Atrodo, kad jei jų valia būtų tai jie badu išmarintų visus komunistus. Daugely sričių socialdemokratų vadai pasirodo biauresniais už buržuazinius reakcionierius.

Tos atakos iš kapitalistinio fronto, žinoma, paeina iš to, kad jis nieko gero žmonėms neturi. Pasakos, kad šis karas, sudaužęs hitlerizmą, duos žmonėms taikų ir laimingą gyvenimą, mažai kas įtikina. Darbo žmonėms naudos nebus, jei vietoj Hitlerinio bus koks kitas parazitas. Žmonės jau dabar numato, kad po karo užguls milžiniška mokesčių našta. Kita, numatomas baisus ekonominis krizis. Vienu žodžiu sakant, kapitalizmas ir jo liokajai nieko gero žmonėms nežada. Kapitalistai patys numato, kad po karo teks susidurti su dideliais sunkumais. Už tai jie dabar, karo metu, stengiasi sudaužyti darbininkų judėjimą. O daugiausiai jiems tame padeda taip vadinami socialistai, susivieniję su kapitalistais.

Douglas Cleland, vienas iš kanadiečių lakūnų mokinių, demonstruoja maską, naudojamą apsisaugojimui nuo šalto vėjo.

APŽVALGA

Lietuvos Aidas Duoda Gerą Atsakymą Želigovskio Draugams

Ant rytojaus, kai Lietuvos kariuomenė įžengė į Vilnių, Lietuvos Aidas, valdžios organas, pasišė editorialą, nušviečiantį visą padėtį. Kalbėdamas apie tai, kad Lietuvon atvyks būriai Raudonosios Armijos, Lietuvos Aidas rašo:

Sutikdami su esama padėtimi turime pabrėžti tokias išvadas: 1) svetimoji kariuomenė pas mus ateina ne kaip užkariautoja, bet kaip sąjungininkė; 2) jos atėjimas nieku nepaliečia mūsų pačių kariuomenės tvarkymosi; 3) ateinančią kariuomenę nelydi jokie civiliniai pareigūnai, kurie būtų skirti mūsų kraštui, ir mes pasiliekame, kaip ir buvę, visiškai laisvi ir nepriklausomi mūsų valstybės tvarkyme; 4) tos kariuomenės atėjimas, sutalpinimas ir visi kiti su ja susiję klausimai yra tvarkomi dviejų draugingų valstybių susitarimais; 5) tie žinomieji susitarimai aiškiausiai garantuoja nesikišimą į mūsų vidaus reikalus; 6) Sovietų Sąjungos kariuomenės buvimas mūsų teritorijoje jokių ekonominių sunkumų mums nesudaro, nes jos išlaikymas visiškai priklauso Sovietų Sąjungai. Tuo būdu, iš čia suglaustų minčių svetimos kariuomenės reikalu pasidarome vaizdą, kokiose aplinkybėse mes gyvensime tolimesnes laisvės dienas.

Viską suėmus draugėn, mes turime platesnę teritoriją, kuriai atgauti buvo išvengta kraujo, bet kartu ir garantuotą išorinį saugumą ateičiai.

Ši citata labai aiškiai nušviečia, kad Raudonosios Armijos buvimas jokios Lietuvai žalos nedarys, o priešingai — saugos Lietuvą, kad kokie nors Želigovskiai neužgrobtų jos teritorijų.

Tie, kurie del to verkia, veikiausiai gailisi, kad Želigovskiams nebebus progų atplėšti nuo Lietuvos Vilniaus ir jo krašto.

Kas del kelių valsčių, kurie eina lietuviški, bet palikti Sovietų pusėj, nėra ko labai triukšmauti. Viena, jie dar galės būti priskirti, jei nebus tam rimtų priežasčių. O jei ir nebūtų priskirti, vistik faktas palieka faktu, kad Lietuva visai už dyką gavo sostinę Vilnių ir didelę apylinkę. Tiesiog negražu šmeižti Sovietų Sąjungą tik už tai, kad dar keli valsčiai neatiduoti. Ypatingai tuomet, kai siena dar negalutinai nustatyta. Biauroti ant Sovietų Sąjungos tuo metu, kai atgautas Vilnius su apylinke, tai save išjuokti. Tai pasirodyti visai ne džentelmanais.

Tikrenybėje Jokio Perviršiaus Nėra

Toronto Daily Star lapkričio 24 dienos laidoj rašo:

Senovėj žmogų kamavo nedatekliaus problema. Šiandien žmogų kamuoja pertekliaus problema. Šios ir kitų šalių gamintojai susirūpinę dideliu gaminių susikaupimu. Vienas straipsnis Star Weekly cituoja tūlo Winnipegiečio kviečių autoriteto pasakymą, kad pasaulis kviečiais "tiesiog užverstas!" Jis turi kviečių perviršių iš 1,140,000,000 bušelių, taipgi yra perviršius kitų gaminių.

Gamintojai susiduria su dar didesnio gaminių perviršiaus pavojumi ateityje. Už tai, kad moksliniai išradimai suteikia galimybes pagaminti daug daugiau ir geresnių prekių.

Tikrenybėje, tai jokio perviršiaus nėra. Tik kapitalistinėmis akimis žiūrint atrodo, kad yra didelis perviršius; kad žmonės neturi kur dėti savo gaminių. Tas perviršius susidaro ne todel, kad būtų perdaug prigaminama, o todel, kad masės žmonių antiek nubiednintos, jog negali įsigyti net reikalingiausių daiktų. Šimtai milijonų po visą pasaulį gyvena pusbadžiai. Buvo apskaičiuota, kad kas met miršta i badu po kelis milijonus žmonių.

Jeigu būtų kitoniška sistema tai tų prekių, kurios dabar sudaro perviršių, dar neužtektų. Kaip kviečiai ir kiti maisto produktai būtų sunaudojami, taip ir kiti gaminiai išperkami. Paviršutiniškai skaičiuojant, til apie 30 nuošimčių žmonių galėtų būti priskaityta esančiais vidutiniškai apsirūpinusiais viskuo. Gi 70 nuošimčių žmonių turi visą eilę nedateklių. Jeigu jie turėtų pinigų, nieko nelaukdami pirktų reikalingus daiktus be jokio atidėliojimo.

Ši sistema jau nebetinkama. Gamyba tiek sukoncentruota, kad ji dabar randasi tik mažos saujos žmonių rankose. Gamintojai perdaug praturtėję. Gi tuo tarpu milžiniškos masės darbo žmonių įblokštos į didžiausį skurdą. Gamybos ir paskirstymo sistema dabartinėse sąlygose jau nebetinkama. Gamyba ir visos visuomenės aptarnavimo įmonės bei įstaigos turi būti suvisuomenintos. Viskas turi būti daroma del visuomenės reikalų patenkinimo, o ne del to, kad padaryti pelno, nes tokių žmonių, kurie iš pelno gyvena, mažas skaičius, o jų rankose susikaupęs visas turtas, kai milžiniškos masės žmonių turi kentėti didžiausius nedateklius.

O tokia sistema, kuri šiuos negerumus prašalintų, yra socialistinė.

Ant Kiek Grigaitis Nusimano Apie Sistemas

Kritikuodamas Earl Browderį už tai, kad jis pasakė, jog Amerika pribrendusi perėjimui į socializmą, Grigaitis savo editoriale piškina:

Kuomet Brewderis kalba apie "socializmą," tai jisai turi galvoje tą santvarką, kuri viešpatauja Rusijoje.

Tai nėra socializmas.

Apie "socializmą" kalba ir Hitleris. Jo partija vadinasi "Nacionalinė Socialistinė Darbininkų Partija" (kiek mums žinoma, Hitleris savo partiją v a d ina Nacional-Socialistų Partija — Liaudies Balso redakcija). Tačiau visi žino, kad Hitleris įsteigė Vokietijoje tokią tvarką, kuri yra ne tiktai ne socialistinė, bet aršesnė ir už kapitalizmą.

Rusiškas "socializmas," kurio nori Browderis, irgi yra žemesnės, o ne aukštesnės rūšies santvarka už kapitalizmo sistemą.

Sulyg Grigaičio, išeina, kad Sovietų Sąjungoj socializmo nėra. Kad Sovietų Sąjungos ūkio sistema dar žemesnė ir už kapitalistinę ūkio sistemą.

Kas liečia Hitlerį, tai, sulyg Grigaičio, jis sutvėrė kokią tai naują sistemą, bet dar blogesnę, negu kapitalistinė.

Tai jums ir "marksistas" ir "socialistas."

Kas gi socializmas? Socializmas yra tokia ūkio sistema, kurioj visos gamybos priemonės suvisuomenintos; kurioj žmogaus žmogumi išnaudojimo nėra; kurioj klasių nėra. Sovietų Sąjungoj kaip tik tokia sistema ir yra. Fabrikai, miškai, mainos gelžkeliai, bankai ir kiti turtai suvisuomeninti. Žemės ūkis tvarkomas kolektyviniais pamatais. Ponų ir bernų nėra. Visi lygūs. Taip pat nėra fabrikantų ir darbininkų. Parazitų, mintančių iš darbininko prakaito nėra. Galima sutikti, kad tenai gyvenimo sąlygos nėra tokios aukštos, nes šalis buvo labai atsilikusi, bet tas nereiškia, kad tenai nėra socializmo.

Kas liečia Hitlerio "sistemą," tai ji nėra kokia nors nauja sistema. Hitlerizmas reiškia tiktai valdžią, o ne ūkio sistemą. Vokietijoj tebėra tokia pat kapitalistinė ūkio sistema, kaip ir buvo. Hitlerizmas yra nuoga kapitalo diktatūra. Norint įvesti naują sistemą, reikia panaikinti esamą kapitalistinę ūkio sistemą, o jos vietoj įsteigti socialistinę. Štai kodel Hitleris neįvedė jokios naujos sistemos. Kol Vokietijoj nebus panaikinta kapitalistinė santvarka, tol jokios naujos sistemis Vokietijoj nebus. O kad nazių vadai nesiekia k a p i t a l i s t i n ė s sistemos panaikinimo, tai negali būti abejonės.

Pastabos

Paaiškėjo, kad nazių suimti Anglijos slaptosios tarnybos agentai kapitonas R. H. Stevens ir majoras S. P. Best tikrai mėgino susisiekti su dešiniojo sparno nazių atstovais.

Jų tikslas buvęs patirti, kas tame dešiniajame nazių sparne yra ir kokios galimybės susitarimui su jais per Hitlerio galvą. Visa nelaimė esanti tame, kad Hitlerio agentai tuos Anglijos agentus pasivogė iš Olandijos sargų rankų ir visus planus sugadino.

Londono laikraščiai spėlioja, kad į dešinįjį sparną įeinąs ir Goeringas, pirmoji Hitlerio ranka.

* * * *

Gali būti ir taip, kad jokio to dešiniojo sparno nėra. Gali būti, kad naziai tyčia užmezgė ryšius su Anglijos slaptosios tarnybos agentais dešiniojo sparno vardu, kad patirti anglų planus.

Nazių spauda giriasi, kad slaptoji policija per ilgą laiką kalbėjosi per radio su Anglijos slaptosios tarnybos agentais taip vadinamojo dešiniojo sparno vardu.

Matomai nazių gestapo įvedė anglus į kokias nors pinkles. Iš to visko ir pasipylė gandai apie visokius nazių viršūnių nesutikimus ir suokalbius prieš Hitlerį.

* * * *

Kaip ten nebūtų, tačiau vienas dalykas aiškus: Anglijos imperialistai ieško to dešiniojo nazių sparno, kad susitarti su juo per Hitlerio ir kitų kairiojo sparno nazių galvas.

Kadangi minimas ir Goeringo vardas, atrodo, kad Anglijos ir Francijos imperialistai sutiktų taikytis ir su Goeringo valdžia, ji būtų sudaryta per Hitlerio galvą. Juk tuomet hitlerizmas būtų "sunaikintas," ar ne?

* * * *

Taigi, kaip matote, Anglijos imperialistai net slaptais keliais ieško susitarimo su **dešiniuoju** nazių sparnu. O kiek jie priverkė del to, kad Sovietų Sąjunga sudarė su nazių valdžia nepuolimo sutartį.

Hitleris Anglijos ir Francijos imperialistams nepatinka ne del to, kad jis fašistas, bet del to, kad jis visus reakcionierius išdavė atsisakydamas nuo karo prieš Sovietų Sąjungą.

* * * *

Goeringo ar kurio nors kito nazių viršininko ar kurio generolo režimo įsteigimas demokratijos Vokietijoj negrąžintų. Taip pat nebūtų apsaugota ir taika. Imperialistai vėl išnaujo mėgintų Vokietiją atsukti prieš Sovietų Sąjungą. Jie vėl atakuotų šalį po šalies. Karai prie kapitalizmo paprastas dalykas.

Na, o yra žmonių, net taip vadinamų darbininkų vadų, kurie šitą karą, kitaip sakant Anglijos ir Francijos imperialistų pastangas pasukti Vokietiją prieš Sovietų Sąjungą, vadina karu už demokratiją, už krikščionišką civilizaciją.

* * * *

Daug dalykų, apie kuriuos pažangioji spauda rašė, šimtu nuošimčių išsipildė. Ypatingai aiškiai išsipildė pažangios spaudos pranašavimai, kad Munchenas taikos neišgelbės. Kad jis neišgelbėjo, šiandien mato visi, kurie tik nori matyti.

Taip išsipildys ir dabartiniai nurodymai, kad šis karas nėra demokratinis karas, o imperialistinis.

Kaip Muncheno "taikos" garbintojai dabar neturi kur akių dėti, taip bus ir su šio karo garbintojais.

* * * *

Žinoma, sąžiningų kapitalizmo tarnų vėtros negriebs. Jie tą daro sužiniai. Jų tikslas ne darbininkams padėti, o kapitalistams. Labiausia gaila darbininkų, kurie pasiduoda kapitalistų ir jų tarnų propagandai.

Kada darbininkai kapitalistinei propagandai pasiduoda, blogas apsireiškimas. Tai ženklas, kad darbininkai dar silpni, dar trūksta jiems klasinio susipratimo. Tokiai padėčiai esant, aišku, kapitalistai gali darbininkus išnaudoti taip, kaip jiems geriau.

J. Y.

Laukiam Pirmo "Šūvio"

Liaudies Balso vajus prasideda su 1 d. gruodžio mėnesio, reiškia, vos už kelių dienų dar šią savaitę. Kad užgarantavus laikraščio gyvavimą, reikia šiame vajuje sukelti mažiausia $1,000 ir gauti bent 150 naujų skaitytojų bei atnaujinti visus senuosius.

Kaip matote didelis darbas čia pat, tuoj prasideda. Šiame vajuje reikėtų ne tik uždėtąją kvotą išpildyti, bet ją perviršyti su dideliu kaupu. Laikraščio padėtis ir padidėję išlaidos reikalauja didesnių pajamų, negu praeitais metais. Nustatytoji kvota, lyginant su laikraščio reikalais, nėra didelė. Bet jos išpildyti nepavyks, jei visų kolonijų draugai ir draugės nestos į darbą su pasiryžimu ir energija.

Vajaus paruošimas rodo, kad visų kolonijų lietuviai Liaudies Balso remėjai ir simpatikai stos į darbą, bet tuo neturėtume apsidžiaugti ir užmiršti patį darbą tinkamai atlikti. Svarbus ir didelis darbas stovi prieš akis, nuo kurio priklausys ateities lietuvių kultūrinis veikimas Kanadoje, todel turime su visu rūpestingumu ir atsidavimu stengtis savose kolonijose uždėtas ir prisiimtas kvotas ne tik išpildyti, bet jas žymiai perviršyti. Visur ir visada turime atsiminti, kad kuo didesnį perviršių sukelsime dabar, ateityje laikraščio išlaikymas palengvės, nes kiekvienas gautas centas yra rūpestingai saugomas ir taupomas.

Tad draugai ir draugės, visu atsidavimu stokime į darbą. Jau laikas pradėti darbuotis, kad vajų būtų galima pasekmingai baigti į nustatytą laiką.

Nuo šios savaitės penktadienio

(Nukelta ant 6 puslp.)

DOVANA LAIMĖJUSIAM RAJONUI (TROPHY)

Ši Liaudies Balso dovana (graži statula su šydu viename rankoje, ant kurio užrašyta "Liaudies Balsas" ir ant pastato esančio sidabrinės lentelės įmuštomis rajono raidėmis, data ir miestu, kuris rajonas ją yra laimėjęs), dabar randasi Edmontone, L.L.D. Ketvirto Rajono laimėta praeitame vajuje.

Šiame vajuje rajonai atnaujina lenktynes del tos dovanos — pergalės pažymėjimo.

Kuris rajonas ją šiame vajuje laimės?

KAS DEDASI EDMONTONE

Jau turi sukėlę pusę kvotos

EDMONTON. — L. L. D. 18 kuopa, nelaukdama gruodžio mėnesio, pradėjo didžiąją spaudos darbymetę — Liaudies Balso vajų.

Edmontoniečiams priseina savo organizacinius darbus dirbti, kada po sezoninių darbų daugiausia į miestą suvažiuoja žmonių ir pirm, negu jie vėl išvažiuoja žiemos sezoniniams darbams.

18 kuopa užsidėjo nemažą — $50; pusę viso IV rajono kvotos. Už tai ir darban stoja ne juokais, nelaukdama vajaus pradžios oficialaus laiko. Bet jau dirba, kad kvota būtų išpildyta laiku ir su geru kaupu. Darbo rezultatai labai džiuginantys ir puikūs — jau turi sukėlę pusę kvotos!

Aš esu tikras, kad šiame vajuje 18 kuopa pasirodys kaipo pavyzdingiausia darbininkiško laikraščio remėja. Vajaus vedimo komitetan įeina darbštūs ir energingi žmonės, kurie savo darbą atliks taip gerai, kaip praeitame organizacinio fondo vajuje.

Kuopos komitetas išrinktas iš penkių draugų-gių: O. Matukynėnės, W. Valūko, A. Rubinsko, J. Čepukaičio, W. Mažečio. Jie visi pasisakė, kad dirbs kas ką galės. Kurie bus mieste, tie rūpinsis parengimais, išvykę darbams į provinciją rinks aukas ant blankų, ieškos naujų skaitytojų ir stengsis visus senuosius atnaujinti. Toks tvirtas draugų pasiryžimas, galima būti tikriems, neliks be gerų vaisių.

Lenktynės su winnipegiečiais

Mačiau Liaudies Balse, kad mūsų vajaus vedimo komitetas kviečia į draugiškas lenktynes winnipegiečius už pavyzdingiausį kvotos išpildymą šiame L. B. vajuje. Jeigu winnipegiečiai iššaukimą priims (o nepriimti jiems būtų sarmata), tai turės gerai sukrusti. Tiesa, draugai winnipegiečiai turi daug kitų savų reikalų, bet kas jų neturi? Edmontoniečiai irgi turi visokių vargų, bet jų nepaisant yra pasiryžę lenktyniuotis. Tikiu, kad ir winnipegiečiai padarys tą patį.

Prie progos, noriu atsikreipti ir į Edmontono apylinkės lietuvius. Kaip draugai rengiatės prie L. B. vajaus? Ar tariatės ir planuojat, kaip pasekmingai pravesti vajų? Kaip codominiečiai? Aš manau, kad visi draugai ir šiame vajuje prisidėsit, kaip ir visuose kituose vajuose.

Taipgi ir pavieniai gyvenanti 18 kuopos nariai prašomi kuo nors prie vajaus prisidėti. Kalbinkit savo pažįstamus, kad užsirašytų Liaudies Balsą, jei dar neskaito, o jeigu skaito, kad atsinaujintų.

Liaudies Balso išlaikymas šio imperialistinio karo metu yra labai svarbus dalykas. Yra labai didelė nauda turėti savo laikraštį, kuris lietuvių visuomenei suteikia visas teisingas žinias apie pasaulinius įvykius.

Draugai! Mes visados palaikėm ir rėmėm Liaudies Balsą, o dabartinių krizių metu turėtume dėti visas pastangas, kad Liaudies Balso ateitis būtų užtikrinta.

Tad draugai ir draugės, į didžiąją darbymetę! Už pasekmingą vajaus pravedimą. Sukelkim kvotą 200 nuošimčių! Tai bus geriausias atsakymas į "Naujienų" šmeižtus, kuriuos tas laikraštis pila ant progresyvių žmonių, darbininkų reikalų ir jų organizacijų.

Visi stokime į vajaus darbą. Padarykime gruodžio ir sausio mėnesius lietuviškos spaudos platinimo ir rėmimo mėnesiais. Lai tuo laikotarpiu visų jėgos būna nukreiptos darbavimuisi už išlaikymą Kanados lietuvių kultūrinės spaudos.

Svečiai calgariečiai Edmontone

Lapkričio 11 d. iš Calgary buvo atvykę keletas draugų pasisvečiuoti Edmontonan .Tuo laiku kaip tik buvo suruoštas Liaudies Balso naudai balius, kuriame ir teko visiems edmontoniečiams proga susipažinti arčiau su mūsų artimos kolonijos draugais ir draugėmis: J. Grigu, Verute Kaziunas ir Elzbieta Ewosko.

Tai labai draugiški, linksmūs ir susipratę lietuviai, geri simpatikai darbininkų judėjimo. Teko su jais kiek plačiau pakalbėti apie Calgario lietuvių gyvenimą ir jų veikimą. Draugai calgariečiai nusiskundė, kad sunku yra sutverti organizacijas, nes ten lietuvių labai mažas skaičius tegyvena.

Po pasikalbėjimų, didelis edmontoniečių burys išlydėjo juos į stotį, kur dar daugiau susirinko, atsisveikinti savo kaimynus ir palinkėti jiems geros kloties. Netrukus traukinys pranyko nakties tamsoj, su savim nusiveždamas ir draugiškus svečius.

Draugai išvyko, bet tarpe dviejų gretimų kolonijų liko užmegsti artimesni draugiškumo ryšiai.

Ir sūninė stoja vajun

Lapkričio 18 d. įvykusiame Sūnų ir Dukterų pašalpinė draugijos 4 kuopos susirinkime buvo skaitytas L. B. administracijos atsikreipimo laiškas. Tuojau buvo apkalbėta Liaudies Balso reikalai, jo svarba ir kokią naudą jis neša lietuviams, bei kokį patarnavimą laikraštis suteikia pačiai draugijai.

Apsvarsčius liko nutarta kuopai prisidėti prie vajaus ir užsidėjo kvotą sukelti 10 dolerių ir gauti vieną naują skaitytoją. Tą darbą pavedė atlikti parengimų komisijai, pavedant jai suruošti vieną parengimą Liaudies Balso naudai.

Tai sveikintinas ir puikus nutarimas.

Edmontonietis

Naujos gailestingųjų sesučių uniformos atrodo irgi kiek moderniškesnės. Čia matote naujoj uniformoj leit. D. E. Birkett, vieną iš gailestingųjų sesučių, kurios nuskirtos vykti į užjūrį kartu su pirma Kanados divizija, kuri rengiasi išvykti.

Winnipegiečiai Rengiasi Pravedimui Liaudies Balso Vajaus

WINNIPEG, Man. — Lapkričio mėn. 13 d. š.m. atsibuvusiame Liaudies Balso vajaus komiteto susirinkime, į kurį įeina visų Winnipego draugijų atstovai, Winnipegui kvota buvo numatyta $100.00, kurios sukėlimui, apart rinkimo aukų, nutarė surengti keletą parengimų.

Kad atsiekti tikslą, tai yra, sukelti numatytą kvotą, komiteto nutarimo neužtenka. Todel mes prašome, kaip winnipegiečių, taip ir provinicijoje esančių lietuvių, Liaudies Balso skaitytojų bei simpatikų, suteikti kooperaciją, vietiniai dalyvaujant parengimuose, o provincijoj — renkant aukas, gaunant naujų skaitytojų ir atnaujinant senus. Jei kas iš draugų pageidaujate aukoms rinkti blankų, kreipkitės pas P. Gutauską, 63½ Barber St., Winnipeg, Man.

Siunčiant surinktas aukas, malonėkite money orderį išpirkti J. Radzevičiaus vardu, ir siųskite P. Gutauskui.

Mes pilnai tikimės, kad šio darbo pravedimui susilauksime nuo visų draugiškos kooperacijos.

Kas liečia edmontoniečių smarkavimą, tai tenka pasakyti tiek: mes manome, kad šiais metais nuo jūsų atsiimsime trofi.

W. L. B. Vaj. Komit.

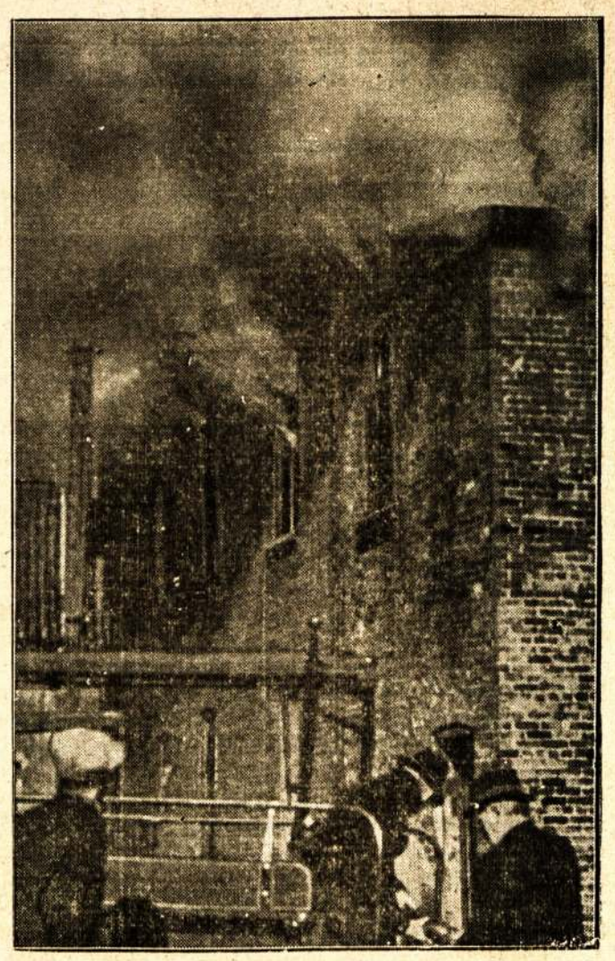

Royal viešbutis Orilla miestelyje, Ont., ugnyje. Ugnis buvo sučiupus 25 svečius, bet visiems pavyko išbėgti. Tik trys iš švečių turėjo kiek daugiau vargo, nes jiems reikėjo nusileisti iš antro aukšto virvėmis. Gaisro pavojus grumojo visam blokui.

Draugiška Vakarienė Winnipege

WINNIPEG. — Lapkričio 11 d. čia buvo suruošta draugiška vakarienė, kurios suruošimui iniciatyvą ėmėsi parengimų komisija, žinoma, kooperuojant su moterų draugija. Gaspadinės parengime lošė svarbiausią rolę.

Tokia vakarienė buvo pirmą kartą suruošta Winnipego lietuvių tarpe, tai buvo kaipo pirmoji. Bet vakarienė buvo pusėtinai pasekminga, ir klubo naudai liko neblogai pelno, dėka mūsų gaspadinių skaniai pagamintų valgių.

Svečiai visi buvo užganėdinti o jų buvo susirinkęs nemažas burys ir ne tik mūsų, bet ir svetimtaučių, kurie atjaučia mūsų reikalus.

Po vakarienės visi svečiai linksmai laiką praleido šokių salėje. Kaip laike vakarienės, taip ir laike šokių, visur buvo puikiausia tvarka ir visi gražiai linksminosi iki vėlam vakarui. Iš atsilankiusių buvo girdimi pageidavimai susilaukti tokių parengimų daugiau.

Didelis padėkos žodis ir pagarba tenka mūsų draugėms gaspadinėms už jų rūpestingumą ir triūsą. O jom pasidarbuoti prisėjo daugiausiai, nes mūsų jaunutis klubas dar neturi visokių patogumų, bei vakarienėms ruošti daiktų. Todel joms prisėjo viską susinešioti iš namų. Už tai joms didelis kreditas.

Taipgi dėkojam visiems, kurie mus parėmė. Mes manom, kad ateityje galėsime savo svečius užganėdinti dar geriau, nes įgausim daugiau prityrimo ir plačiau susiorganizuosim su didesne energija ir pasišventimu delei visuomenės.

Klubietis

SKAITYKIT ir PLATINK LIAUDIES BALSĄ!

ISPANIJOS RESPUBLIKOS FRONTUOSE

Lietuvių Savanorių Atsiminimai

1936—1939

(Tęsinys)

KOVOS EBRO FRONTE

Rašo **Ant. Slapšys**

— Gandesa kelią. Visą naktį aplinkui girdėtis kulkosvaidžių ir šautuvų tratėjimas. Nakties tamsumoj, akmeningais paupės krantais toli, toli aidi šūviai.

Mūsų kolona artinasi į Venta de Compasino kryžkelę. Ją pasiekiam gerokai išaušus. Dešinysis sparnas perkerta dešinėj, kairysis — kairėj ir kryžkelė apsupta. Susitinkame su pirmaisiais maurų kavalerijos patruliais. Kulkos, kaip bitės zvimbia pro ausis. Atakuojaam pačią kryžkelę. Pas priešą kyla panika, ima bėgti. Nutaikom kulkosvaidžius į bėgančius raitelius, kurie greitai sutirpsta kulkų spiečiuje.

Kryžkelė užimta. Susitvarkę žygiuojame toliau. Čia vėl susitinkam su priešu, kur po aštuonių valandų aršių kautynių juos išmušam iš jų pozicijų, ir saulei leidžiantis įeinam į kaimą Carberą. Jame iš tolo matom mums su skepetaitėmis mosuojant gyventojus, džiaugsmingai mus sutinkančius.

Naktį artinamės Gandesa link, bet nepajėgdami pralaužti fronto, užimam apsigynimo pozicijas. Kitos dienos vidudieny, matome, supa mus dešinėje. Gaunam įsakymą pereiti į dešinę ir atakuoti.

Pasigirsta pro galvas skrendančių sviedinių švilpimas — jie sprogsta priešo pusėj. Iš jų švilpimo greitai suvokiam juos esant itališkų pabūklų. Kaip tai? Iš kur? Nejaugi italai mūsų užpakalyj? Bet labai puikiai šaudo! Na, nieko, mat juos velniai, jeigu jie toki žiopliai, tegul šaudo į savuosius, mums dar geriau. Iš užpakalio, iš kaž kur išlenda du šarvuoti automobiliai, kurie taip pat mums padeda atakuoti. Mes nebesuprantam kas čia dedasi, juk jokių šarvuotų autų, tankų ir artilerijos šianakt per upę nebuvo pergabenta, tai iš kur gi jie? Bet ar tai svarbu? Mes žengiam pirmyn, daugiau nieko nesirūpinam.

Mums sekmingai atakuojant, prispaudžiam priešą prie pat Gandesa miestelio. Temsta. Ant greitųjų darom parentus, kasam apkasus: aš triusiu prie kulkosvaidžio, tik girdžiu kas tai mane šaukia:

— Ei, Antanai, na, kaip ataka pasisekė?

Apsidairau aplinkui, Mikuckis guli ir gudriai šypsosi.

— Labai puikiai! O tu, Jonai, kur buvai, kad klausinėji apie ataką? — klausiu.

— Nagi, buvau pašauktas prie artilerijos. Atsimeni, kaip iš Ascos kaimo šaudė jų baterijos. Šianakt italus apsupo, paėmė visus nelaisvėn, o kanuoles atgabeno čia, tai aš šaudžiau, kiek tik buvo šovinių; būtų gerai ir dabar pašaudyti, priešas vis daugiau jėgų gabena į čia. Kaip, ar taikliai kirto?

— Labai! — atsakiau. — O iš kur tu išmanai, kaip su patrankomis šaudyti?

— Cha, cha . . . Lietuvos Nepriklausomybės savanoris, — atsako su pasididžiavimu.

— Taip?! — nusistebėjau ir išsiėmęs cigaretų jį pavaišinau.

— Puikūs cigaretai, rodos angliški . . .

— Angliški, — atsakau. — Užtikom pilną sandelį, prisikišau kišenes . . .

Išsiėmęs duodu jam bent dešimts pakelių. Dar truputį pasikalbam. Jis paklausė kur esanti jo kuopa. Parodžiau į kairę ant kelniuko.

— Tik neik per tą kalną, nes ten smarkus kulkų lietus lyja. Ko gero dar tave, lietuvišką artileristą, nuskins, — patariau.

Ebro fronto komisariato biuletinis pranešė, kad Ebro armija šioj ofensyvoj per penkias dienas užėmė virš 900 ketv. kilometrų. Ir visa tai paimta plikais durtuvais; mes patys tuo stebimės.

Auštant mūsų batalioną permeta į dešinįjį sparną, Sierra Pandols kalnų tąsoje. Priešais matytis nedidelis slėnelis, kuriame jau keletą dienų guli lavonai. Kiekvieną dieną atakuojant kritusieji ten pasilieka gulėti. Saulei karštai kepinant, lavonai greitai genda, jaučiama didelė smarvė. Abiems kovojančioms pusėms neįmanoma lavonus surinkti ir palaidoti, nes kulkos yra sėjamos ir sėjamos be paliovos, šimtus kartų sušaudyti kūnai, kasdien iš naujo yra šaudomi.

Darau perbėgimą su savo kulkosvaidžiu. Sustoju prie storo šimtamečio alyvos medžio kamieno. Prieš pat kulkosvaidį sudžiūvusio kraujo klanelitai ir du lavonai. Gulant man ant žemės, debesėlis musių pasikėlė į viršų, padarė ore porą ratų ir nutupė dalis ant manęs, dalis grįžo ant lavonų. Lenda į nosį į gerklę, kad net užspringau — atsikosėjęs išspioviau, pirštais suspaudžiau nosį — keletą iššnypščiau. Tur būt tos biaurybės pajutę, kad pas mane nieko nelaimės, kitos tuojau nulekė ant tų lavonų. Ten pro įdubusias, išėstas akių skyles įlenda į nosį, į gerklę ir vėl pro akis išlenda . . .

Dulka aplink mane sausa žemė. Priešas šaudo sprogstančiomis kulkomis. Spaudžiu kulkosvaidžio rankeną. Kairėje draugą sunkiai sužeidžia. Stengiuos kiek galėdamas jam padėti. Pajutau visas esąs šlapias. Stebiuos iš kur tiek daug prakaito atsiranda. Dešinė ranka visai nutirpusi, jaučiu skausmą petyje. Pasižiūriu — štai koks prakaitas, visas kruvinas. Suvokiu esąs sužeistas . . .

Už poros savaičių į ligoninę atvažiuoja iš mano brigados delegacija lankanti draugus ligonius. Atveža man laišką draugų rašytą. Rašo, kad iš mūsų kulkosvaidžio grupės tą dieną sužeidė keturius, sveiki pasilikę tik du, kurie ir išsilaikė iki nakties, kol juos pakeitė.

Po pusantro mėnesio sekmingo gydymo, sveikas grįžtu į Ebro frontą, į savo batalioną. Pozicijas randu nebe prie Gandesa, bet šioj pusėj Corbera kaimo. Priešas nepaprastai smarkiai kontratakuoja, norėdamas mus atmesti atgal į kitą pusę Ebro upės. Levantės frontas liko nebeaktualus, Valencija apginta. Franko buvo priverstas italų divizijas atitraukti iš Levantės ir mesti į šį frontą; mūsų pozicijos tęsėsi per kalnų virtines.

Priešakiniame kalno šlaite, blindaže, stovi mūsų rezervinis kukosvaidis. Sekėjas per žiūroną seka kas dedasi priešo pozicijose, kulkosvaidininkas — šaulys tvirtai suspaudęs rankenas, prikandęs lūpas laukia. Šovinių dėžės atplėštos, kaspinai prikimšti ir dar kartą patikrinami. Apsižiūrima, kad netrūktų vandens, visi kas turėjom vyno, supilam ir jį vandens indan ir pastatom prie kulkosvaidžio. Laukiame atakos.

Pasigirsta ore ūžimas, dairomės aplinkui, kame, kas čia ūžia, sunku prieš saulę įžiūrėti, nieko nematyti. Tik . . . baisus, aštrus švilpimas ir su didžiausiu trenksmu sprogsta pirmosios bombos, o paskui, kaip kruša, byra ir byra ant mūsų kalno. Visas kalnas dreba, skeveldros zvimbia, burzgia. Apkasai ir blindažai pilni aitrių dūmų, vienas antrą vos tejžiūrim, žiopčiojam, kaip žuvys be vandens; išsitraukiam nosines ir kvėpuojam per jas. Iš sprogimo pažįstam, kad mėto ir padegamąsias bombas, su tikslu uždegti šiam kalne augantį miškelį.

Pamažu sklaidosi dūmai ir dulkės, apžiūrim ar nėra kas įtartino priešo pusėj. Štai ir vėl ūžimas. Juodi, baisūs slibinai slenka padangėj vokieškieji bombnešiai, o aukštai, vos įžiūrimi, skraido jų palydovai. Matom ant kito kalno, kaip ir pas mus, pasipila "bulvės." Šiuos orlaivius pasitinka balti dūmeliai, tai mūsų priešlėktuvinė baterija šaudo. Vienas, kitas iškrypsta iš rykiuotės ir suka atgal. Staiga visi meta bombas kur papuola ir apsisukę skrenda atgal.

— Mira, mira nuestras "moscas!" — žiūrėk, žiūrėk, mūsų "musės!" — šaukia ispanas.

Tikrai, bombnešiai pamatę mūsų naikintuvus, išmeta bombas ir bėga atgal. Pamatom gudrią mūsų lakūnų kombinaciją. Kelios eskadrilės naikintuvų kaunasi aukštybėse, o kitos, kitu, aplinkiniu keliu puola bombnešius.

— Tankai, tankai! — pasigirsta riksmas.

Taip tikrai, tankų kolona artinasi į mus.

— Vienas, du . . . dešimt . . . dvidešimt . . . trisdešimt . . . — mėginu suskaityti, o jų vis dar važiuoja, susimaišo, nebeįstengiu suskaityti

Mūsų užpakalyje antitankistai, latviai, smarkiai darbuojasi ir kaip kuriuos tankus išmuša iš rikiuotės. Mes gi laukiam pasirodant pėstininkų, bet jie kaž kodel nesirodo.

— Greičiau pakeiskite antitankiniais šoviniais ir į tankus! — liepiu, nesulaukęs pėstininkų.

Tuojau mūsų kulkosvaidis pradėjo spiaudyti į tankus.

Ir tankai šaudo, kaip pasiutę. Štai pataikė jų patrankos sviedinys pro langelį į ketvirto kulkosvaidžio lizdą, tiesiog į kulkosvaidį. Visas kulkosvaidis sudaužytas, sulankstytas, vienas užmuštas du sužeisti draugai. Šaudo į visus mūsų apkasus, į pėstininkus, aukų skaičius daugėja užmuštais ir sužeistais. Pataiko ir į pirmą kulkosvaidį, sugadina, keli sužeisti.

Štai vienas tankas jau anuos gretimuos apkasuos, paskui jį ir kiti artinasi. Dabar kova verda rankinėm granatom. Kovoja žmonės su mašinomis. Vienas mūsų karių prabėga pilną šalmą prisidėjęs rankinių granatų, kitas išmetęs grįžta, trečias ir vėl tempia granatas tankams. Visoj linijoj rūksta. Pleška pekliškas triukšmas ir granatų sprogimai. Pas mus atvažiavusieji tankai gauna galą — sudaužomi, dešinėj ir kairėj, taip pat matosi jų riogsančių nepajudančių.

Jau pasirodo ir pėstininkai, seką paskui tankus. Mūsų artileristai ir antitankistai, nors ir neskaitlingi, gražiai darbuojasi, nesnaudžia ir kulkosvaidžiai. Iš kažkur įšoka į apkasus, su rankine granata rankoj, italas karininkas. Trečios kuopos komisaras, lenkas, revolverio šūviu paguldo jį čia pat.

(Bus daugiau)

Lietuvoje

GELBSTI IŠLAIKYTI INTERNUOTUOSIUS LIETUVOJ

Kaunas. — Raudonojo Kryžiaus žiniomis, Lietuvoje yra apie 14,000 internuotų lenkų karių ir apie 2,000 pabėgėlių civilių. Jiems išlaikyti reikia nemaža lėšų. Iki šiol iš užsienio gauta tam reikalui 73,000 litų pinigais ir Ženeva ir Švedija yra pažadėję atsiųsti drabužių. Taip pat yra pažadėję padėti Skandinavijos, Belgijos, Olandijos, Estijos, Jugoslavijos ir Jungtinių Valstijų Radonojo Kryžiaus draugijos.

Kaip Lietuvos Vyriausybė Kalbėjo Į Vilniečius

Kaunas. — Lietuvos visuomenės vardu išleistas į vilniečius atsišaukimas, kuriame be kt. sakoma: "Mes ateiname, broliai, ne varžyti, bet mylėti, ne griauti, bet statyti. Mes ateiname, nešdami tvarką ir darbą. Mes atnešame teisę ir teisybę. Neteisinga buvo, kad darbininkas neturėjo darbo, kad daug sričių buvo neapdirbta; kad žemdirbys neturėjo duonos ir žemės, tuo tarpu kai dideli plotai žemės buvo perdaug nelygiai paskirstyti. Bus stengiamasi tas neteisybes išlyginti.

Lietuva yra mūsų visų tėvynė ir visi jos sūnūs ir dukterys turi lygias teises į vienodą jos meilę ir pagarbą. Nėra Lietuvoje papročio persekioti tikybą, kalbą ar atskirų žmonių įsitikinimus. Mes visi jaučiame esą Lietuvos kūrėjai, todėl, kiek tik mūsų jėgos leidžia, dirbame jos ir jos gyventojų gerovei."

APIE LIETUVOS BITES

Kaunas. — Lietuvoje be Vilniaus krašto yra apie 173,000 bičių šeimų (avilių). Atgautame Vilniaus krašte yra apie 5,000 bičių šeimų. Viso 180,000 avilių pagamina per milijoną kilogramų medaus. Bitininkų Lietuvoje yra apie 550,000 žmonių.

PADAUGĖJO RADIO ABONENTŲ

Kaunas. — Spalio 1 d. Lietuvoje buvo 59,393 įregistruoti radio abonentai. Per paskutinius 3 mėnesius radio abonentų padidėjo 1,494.

Ukmergės Kronika

Džiaugsmo Manifestacija

Per radio pranešus apie Vilniaus prijungimą prie Lietuvos, ukmergiečiai savo džiaugsmui išreikšti susitelkė prie Nepriklausomybės paminklo. Susirinko apie trejetą tūkstančių žmonių minia, kuriai prakalbas pasakė apskrities viršininkas, Lietuvos Banko direktorius ir seminarijos direktorius.

● † ●

Susirūpino

Ukmergėje yra keletas vokiškų šeimų, kurios čia yra gerai įsikūrusios: turi dirbtuves, fabrikus, namus ir panašiai. Tos šeimos sužinoję apie vokiečių kraustymą iš Pabaltijos į Vokietiją, labai susirūpino, kad ir jų nepaliestų panašus Estijoje ir Latvijoje gyvenusių vokiečių likimas.

● † ●

Laisvamanių Skaitykla

Ukmergės laisvamanių veikimas nuolatos auga ir stiprėja. Dabar čia jau atidaroma skaitykla, kurioje bus su viršum 1,000 knygų, pareidinės laikraščiai, žurnalai ir kiti leidiniai.

Tai kultūringas darbas ir visi pažangesni ukmergiečiai džiaugiasi tą laisvamanių kultūrinio veikimo pažiba — knygynu.

● † ●

Prigėrė Mokytoja

Spalio 11 d. rado prigėrusią lenkų gimnazijos mokytoją Titienę. Netikėtos mirties priežastis policijai atrodo įtartina, todel vedamas tyrinėjimas, išaiškinimui jos netikėtos mirties.

VERČIA ŠELPTI VILNIEČIUS

Kaunas. — Šiomis dienomis įvykusiame valdžios ir didesniųjų privačių įstaigų tarnautojų atstovų pasitarime nusistatyta, kad valdžios, savivaldybių ir privačių įstaigų tarnautojai vilniečiams šelpti skirtų nemažiau, kaip vienos dienos savo uždarbį nuo britto pagrindinio mėnesinio atlyginimo.

Klaipėda. — Po Klaipėdos prijungimo prie Vokietijos, daugelis lietuviškų įmonių buvo sutarę su vietos vokiečių firmomis arba pavieniais asmenimis savo nuosavybes jiems parduoti, bet prądėjus iš Baltijos iškraustyti į Vokietiją vokiečius, tie pirkimai pardavimai sustabdyti, manoma, kol paaiškės bendroji būklė.

DARYS VIDAUS PASKOLĄ

Kaunas. — Ministerių taryba priėmė 1939 metų Vilniaus paskolos įstatymo projektą, kuriuo Finansų ministeriui pavedama išleisti Vilniaus paskolą 50 milijonų litų sumai. Nominalinė paskolos lakštų kaina yra po 25, 50, 100, 500 ir 1,000 litų. Už paskolą mokama po 4.5 nuošim. metinių palūkanų. Paskolos lakštai bus išpirkti ligi 1950 metų spalio 15 d.

Iškilmės Vilniuje Grąžinus Jį Lietuvai

Vilnius. — Nežiūrint karo ir kitokių pasaulį slegiančių nuogos jėgos veiksmų, teisingumas tebepasilieka žmonijos vedamuoju akstinu. Lietuvos istorinės spalio 27-29 dienos, nuo Lietuvos kariuomenės įžengimo į Vilniaus kraštą iki Lietuvos vėliavos iškėlimo Gedimino Kalne, nuaidėjo visame pasaulyje.

Istoriniam žygiui į tikrąją Lietuvos sostinę be gausybės visų sluoksnių ir organizacijų atstovų lietuvių buvo prisirinkę ir 29 užsienių spaudos bei telegramų agentūrų atstovų, kurie visus svarbiausius žygio ir teisingumo atstatymo momentus bevieliais keliais išsiuntinėjo ne tik po Europos kontinentą, bet ir į kitą Atlanto pusę.

Vis dėlto joks genijus negali aprašyti nei kitam perduoti tų įspūdžių, kokių pergyveno tie laimingieji, kuriems laimė lėmė asmeniškai dalyvauti ir savo siela pergyventi tas visos lietuvių tautos džiaugsmo dienas. Visa Lietuva tas dienas sekė prie radijo priimtuvų, susirinkdami kaimuose į tuos namus, kuriuose tokie priimtuvai buvo; didžiąją džiaugsmo dieną, spalio 29, kurią patrankų 21 šūviai saliutuojant, Vilniaus gyventojams džiūgaujant Gedimino Kalne suplevėsavo Lietuvos Vėliava, ne tik Vilniuje, bet visoje Lietuvoje bažnyčiose ėjo iškilmingos dėkonės pamaldos ir skambėjo varpai, į kurių galingą chorą įsiliejo ir brolių amerikiečių aukotasis Lietuvai Laisvės Varpas, kurs, beje, greičiausioj ateityje bus iškilmingai perkeltas į Katedros bokštą amžinojoj sostinėj Vilniuje, ir kurio džiugus skambėjimas buvo perduotas radijo bangomis iš Kauno į Vilnių tą valandą, kada Lisvės gatvės aikštėje Vilniuje spalio 28 d. sostinės gyventojų minios be tautybės ir kitų skirtumų entuziastingai sveikino ką tik įžengusią Lietuvos kariuomenę.

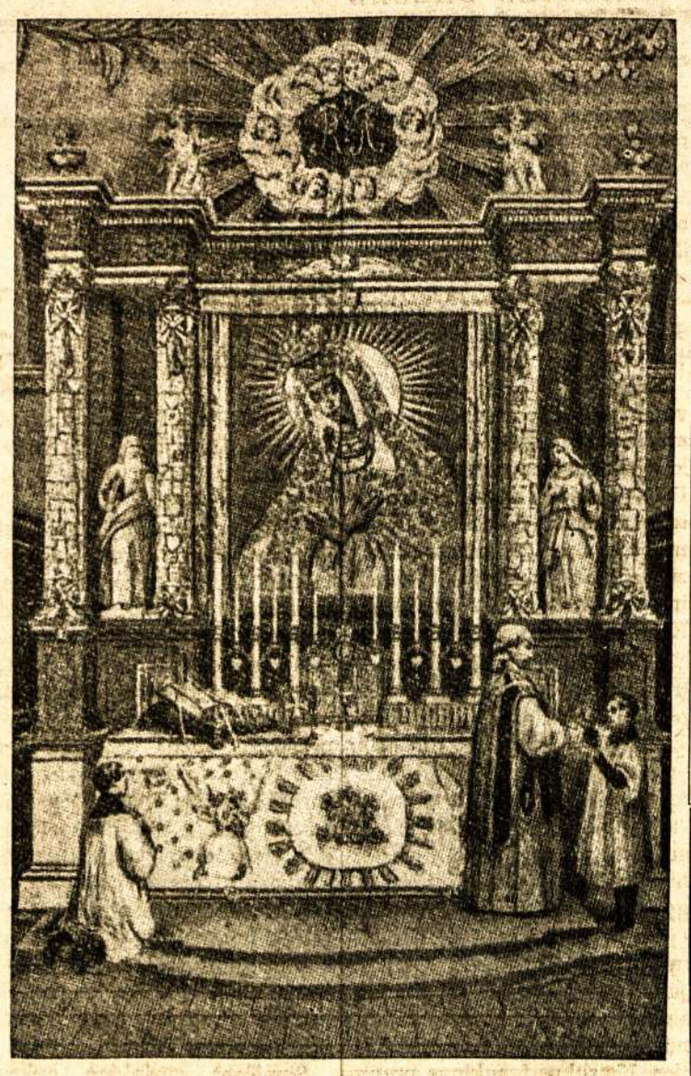

Vilnius ne tik Lietuvos sostinė, o ir garsių bažnyčių miestas. Šiame paveiksle matomas Vilniaus Aušros Vartų Stebuklingas Dievo motinos paveikslas.

MIRĖ SUSILAUKĘS 122 METŲ AMŽIAUS

Joniškis. — Joniškio miestelyje gyveno Juozas Tubys, kuris buvo visoje Lietuvoje pasižymėjęs, kaipo sulaukęs gilios senatvės žmogus. Jis dabar mirė sulaukęs 122 metų.

Šis senelis savo gyvenime yra daug ko matęs, daug pergyvenęs. Turėdamas 18 metų amžiaus, jis buvo paimtas rusų kariuomenėn, kur ištarnavo 25 metus. Per tuos metus dalyvavo įvairiose kovose ir garsiam Sevastopolio kare.

Laike 1831 metų sukilimo jis buvo tik 15 metų ir puikiai atsimena tų laikų žmonių kovas ir gyvenimą.

APIE 3,000 KNYGŲ PAAUKUOTA VILNIEČIAMS

Kaunas. — Visuomenė jau aukavo per Lietuvos Moterų Tarybos lietuviškoms knygoms rinkti komisiją apie 2650 ekzpl. įvairių vertingų lietuviškų knygų ir daug gražių komplektų žurnalų Vilniaus krašto lietuviams.

Spaudos Fondas rengiasi išleisti naują, prieinamą visuomenei, Vilniaus albumą. 1923 m. išleistasis kad ir brangus buvo, bet jau išparduotas.

Be to, Spaudos Fondas išleido 10,000 Lietuvos valstybinių ženklelių — Vyčių ir keletą tūkstančių gražių sveikinimų vilniečiams su Vyties ženklu, Respublikos Perzidento atvaizdu ir Vilniaus herbu (keturių spalvų).

Už Ką Žurnalistas Paleckis Ištremtas į Sunkiųjų Darbų Stovyklą

Tuojau po Vilniaus atgavimo pasklido žinia, kad Lietuvoje pasižymėjęs rašytojas ir žurnalistas Justas Paleckis liko Lietuvos valdžios ištremtas į sunkiųjų darbų stovyklą vieniems metams. Už ką jis liko nubaustas, visuomenei nebuvo paaiškinta.

Paleckis buvo progresyvus žurnalistas ir bendradarbis Lietuvos Žinių bei kitų progresyvių spausdinių. Jo areštavimas sukėlė įvairių spėliojimų.

Šią priežastį, už ką Paleckis buvo areštuotas, aiškiai nušviečia mūsų vieno bendradarbio, esančio Londone, gautas iš Lietuvos laiškas. Draugas Lagūnas prisiųsdamas Liaudies Balsui to laiško ištrauką rašo, kad dar pačioje karo pradžioje jis yra mums pasiuntęs vieną didelį rašinį, bet mes jo nesame gavę. Gaila. Draugas žada ateityje prisiųsti daugiau savo rašinių.

Laiško gauto iš Lietuvos ištrauka

"Kaip jau žinote, Vilnius grąžintas Lietuvai (jau net antrą kartą) dėka S.S.S.R. ir dabartiniu metu esame stipriai apsaugoti nuo bet kokių agresorių. Diena iš dienos laukiame raudonarmiečių, visa Lietuvos darbininkija ruošiasi iškilmingai juos sutikti, tuos, kurie grąžino Vilnių.

"Dabar šiek tiek apie Vilniaus grąžinimo iškilmes. Sužinojus, kad Vilnius grąžintas, visur buvo iškabintos vėliavos, nuo 11 val. paleido visus iš darbo ir liepė eiti į Karo muziejų, kur susirinko tūkstančiai žmonių. Visos Kauno mokyklos, gimnazijos, studentai ir šiaip įvairi publika. Kalbėjo generolas Nagis ir V.V.S. vadai, nesigailėdami lenkams karčių žodžių . . . kalbas baigė šūkiais: — 'Tegyvuoja mūsų sostinė Vilnius.' Iš minios išsiveržė garsus valio ir — 'Tegyvuoja mūsų bičiuliai' (suprask SSSR). Iš minios išsiveržė toks grausmingas ir nepertraukiamas riksmas, kad net tribūnoj kalbėtojai pradėjo raudonuoti . . . minioje dar kiti norėjo galbėti, bet kaip tik ištaria keletą žodžių, tuojau prilekia . . . is nusiveda, tie geri ponai.

"Vėliau minia nužygiavo (minią vedė žinomi liaudies reakcionieriai) į prezidentūrą, padėkoti prezidentui už Vilniaus atgavimą (man rodos, kad ne ten reikėjo dėkoti). Prezidentas susirinkusiems padėkojo, tik staiga stojo ant pakopos žinomas, garsus žurnalistas Justas Paleckis ir reikalavo pakeisti vyriausybę, atstatyti tikrą demokratiją. Vos tik ištarus tuos žodžius, policija, kaip žvėrys, šoko ir norėjo Paleckį suimti, bet Ant. Smetona, matydamas, kad gali kilti riaušės, davė ženklą ir policija pasišalino.

"Vakare apie 6-7 valandą milžiniška minia susirinko prie kalėjimo, Paleckio vedina su šūkiais: 'Laisvė polit. kaliniams' ir taip toliau.

"Policija minią žiauriai išsklaidė, iš abiejų pusių buvo aukų.

"Naktį policija žurnalistą Paleckį areštavo.

"Sekančią dieną prie S.S.S.R. ambasados susirinko minia ir norėjo tikriesiems Vilniaus grąžintojams padėkoti, bet ir čia policija ir šnipai žiauriai malšino miną. Visi labai pasipiktinę tokiais purvinais ir žiauriais darbais prieš Lietuvos vyriausybę. Manoma, kad darbininkai paskelbs generalinį streiką, del tokių vyriausybės žygių ir žmonės tikisi, kad vyriausybė pasikeis.

"Lenkijos jau nėra, daug lenkų kareivių atbėgę pas mumis, savo akimis esu matęs: išvargę ir išbadėję kareiviai, kurie suvalgo iš kart tris porcijas mūsų kareivio valgio. Su vienu lenkų generolu buvo taip: Kaip traukinys davežė jį iki internuotos stovyklos ir liepė jam išlipti, tai jis pareiškė, kad ant chamų žemės kojos nekels, išsiėmė iš kišenės žemės, pasibarstė sau po kojomis ir ti ktuomet išlipo.

"Pas mus nors ne karas, bet trūksta daug importuojamų prekių. Žibalo visai negalima gauti pirkti, tik su prašymu gaunama 3 literius į mėnesį. Automobilių judėjimas sustabdytas (privatiškas), nes nėra skysto kūro.

"Viskas smarkiai brangsta . . .

"Tai tokios žinios mūs vargo Lietuvoj . . ."

Laiško autoriaus pavardė del suprantamos priežasties nepaduodama.

TIKROSIOS KARŲ PRIEŽASTYS

(Pabaiga)

Bet kapitalistams dabar dar labiau rupėjo savi reikalai, negu bet kada anksčiau ir todel jie nei nemanė savo sistemą keisti. Priešingai, jie rengėsi ją dar labiau sustiprinti ir ekonomine blokada užsmaugti tą naują socialistinę sistemą besikuriančią Sovietų Sąjungoje, kad tuo būdu apsaugoti savo kapitalistines teises ir laisves, o progai pasitaikius, tos šalies rinkas ir žaliavų šaltinius užgrobti. Apie Vokietijos imperialistus visai užmiršo. Vokietija sumušta ir mokesčiais apkrauta, jiems buvo nepavojinga. Pergalėtojai naudojosi naujai įgautomis rinkomis ir vėl krovėsi sau turtus, stiprino savo trustų ir sindikatų galią.

Bet prispaustieji Vokietijos kapitalistai nenuleido rankų. Jie tuojau užmezgė prekybos ir pramonės ryšius su Sovietų Sąjunga, ieškojo savo prekėms rinkų mažesniųjų valstybių tarpe, kurios, norėdamos pasiliuosuoti iš didžiųjų trustų, noriai sutiko prekiauti su Vokietija. Taip Vokietija veikdama vėl greitai statė savo sugriautą pramonę ir prekybą.

Kad gavus savo gyventojų tarpe pritarimą, pradėjo ugdyti ir kelti šovinizmą, rasinę neapykantą ir už karą kaltę suversti kitoms šalims, kitų šalių žmonėms. Demagoginiais pažadais ir rasine neapykanta, Hitleriui pavyko apgauti Vokietijos gyventojų dalį. Iškilęs į valdžios viršūnę, jis taip pasekmingai demagogiją skelbė ir toliau ir, visų nusistebėjimui, tąja demagogija apgaudamas kitų šalių kapitalistus, gavo iš jų paramos, paspirties atstatymui Vokietijos kapitalizmo ir jo sustiprinimui. Kapitalistai, degdami noru ir viltimi sudaužyti Sovietų Sąjungos budavojamą socializmą, aklai tikėjo Hitlerio žodžiams, kad Vokietijos kapitalizmas eis ir sudaužys bolševizmą, socialistinę ūkio santvarką. Jie pradėjo remti Vokietijos kapitalizmo atstatymą.

Vokietijos kapitalizmas gavęs kiek paramos greitai pradėjo atstatyti savo pramonės gamybos galią. Kadangi Vokietijai pramonę reikėjo perbudavoti iš pašaknų, tai ji pritaikė paskutiniuosius technikos išradimus ir vėl išnaujo pradėjo lenktyniuotis su Anglijos ir Francijos kapitalistais del rinkų, del žaliavų. Anglija ir Francija pradėjo atsilikti, nes jų pramonės gamyboje buvo naudojama senoji technika.

Senoji Gamyba ir Anarchija

Anglijoj ir Francijoj ir kitur, iš sykio žadėtosios reformos greitai liko užmirštos. Kapitalistai, sustabdę žmonių kovingumą, baigė juos gražiais žodžiais užliuliuoti į saldų miegą, ir po senove vėl pradėjo pilnai naudotis savo laisvėmis ir darbininkų išnaudojimo teisėmis, praktikuodami senąją gamybos anarchiją. Pasipriešinančius persekioti ir bausti.

Praėjus 10 metų nuo karo, vėl pasireiškė gamybos perviršius, vėl pedarbės ir ekonomijos krizė. Esant krizei, eina didesnis ir tvirtesnis susikirtimas del naujų rinkų, del žaliavos, del pelno tarpe trustų, sindikatų, o per juos vienos šalies kapitalistų su kitais.

Pasireiškus krizei, tuojau pasireiškia ir karai. Italijos kapitalizmas, negalėdamas pakęsti krizės, tuojau pradėjo ekspansiją. Pradėjo šaukti už naują pasaulio perdalinimą. Toji Tautų Sąjunga, kuri turėjo ją sudrausti nuo ekspansijos, lengvai jai leido užkariauti Etiopiją, nes ji jautėsi Italijos kapitalizmui skolinga už suteiktą talką Didžiajam kare. Tą patį jautė ir Italijos kapitalistai, todel jie toki ir buvo drąsūs.

Bet kylantis Vokietijoje kapitalizmas vėl pradėjo susikirsti su Anglijos ir Francijos kapitalistų interesais: Balkanuose, Centralinėj Europoj, kolonijose ir kitose vietose. Anglijos ir Francijos kapitalizmas, kuris visą laiką tikėjosi, kad įsigalėjęs Vokietijos kapitalizmas puls Sovietų Sąjungoje steigiamą socializmą, pasijuto apgautas ir suviltas, kada, jų interesams susikirtus, Vokietijos imperialistai pareikalavo Anglijos kapitalistus pasitraukti jiems nuo tako.

Anglija, Francija ir kitos pradėjo šaukti už išlaikymą status quo. Jos buvo patenkintos rinkų ir žaliavos šaltinių pasidalinimu, koks jis buvo padarytas laimėjus Didįjį karą, bet susitiprėjęs ir įsigalėjęs Vokietijos kapitalizmas buvo reikalingas naujų rinkų, naujų žaliavos šaltinių ir reikalavo jam grąžinti kolonijas. Ir taip tik po 20 m. tų pačių šalių kapitalistiniai interesai susikirto del rinkų, del žaliavų, del galios dominuoti pasaulį; ir vėl tas ginčas pradėtas spręsti tokiu pat būdu — karu. Reikalinga priežastis karo pateisinimui greitai buvo atrasta ir dabar vėl, kaip ir prieš 20 metų karo priežastys stengiamos pateisinti ir pats karo tikslas bandomas apvilkti demokratijos, amžinos taikos, civilinės ir religinės laisvės skraistėmis ir taip toliau.

Bet tikrenybėje tie kilnieji obalsiai galima bus įgyvendinti tik kapitalistinę ūkio sistemą pakeitus socialistine tvarka.

B.

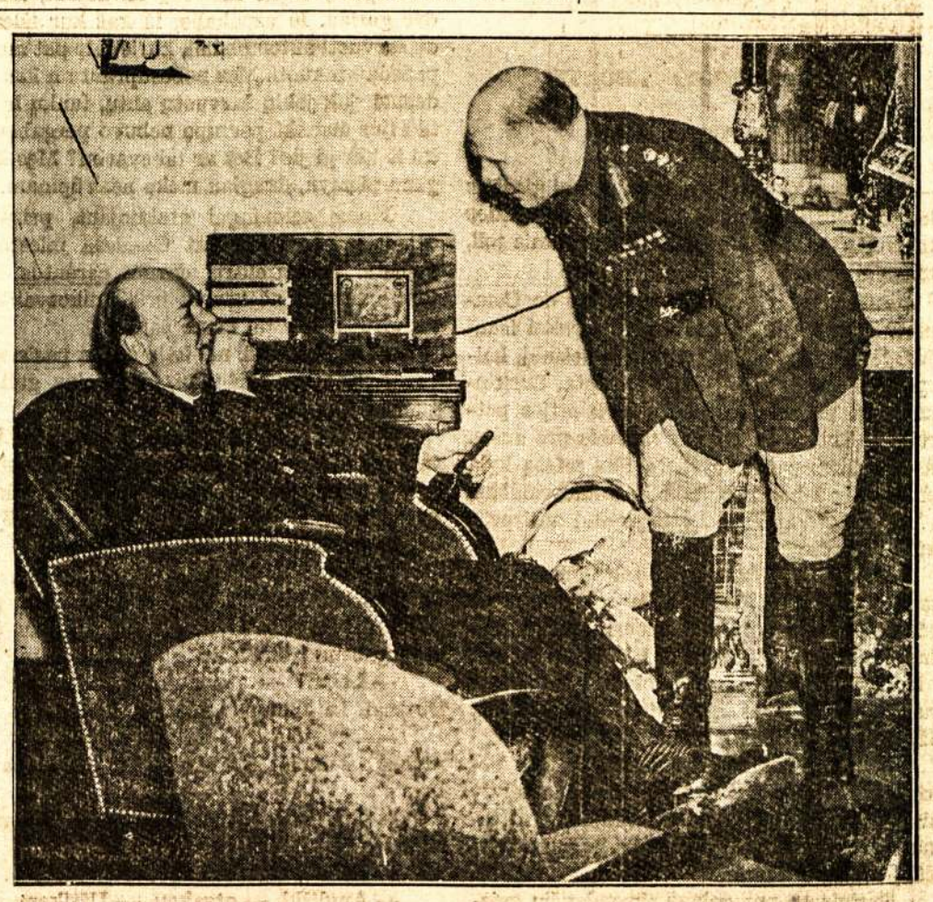

Rt. Hon. Winston Churchill, pirmas Anglijos admiraliteto lordas, kalbasi su Anglijos jėgų komandieriumi Francijoj Wiscountu Gortu, apie fronto reikalus. Kaip atrodo, tai Vakarų Fronte nieko tokio ypatingo neįvyksta, kas verstų perdaug susirūpinti. Didesni dalykai vyksta jūrose ir už scenos. Paaiški, kad Anglijos ponai mėgina suistarti su nekuriais naziais už Hitlerio pečių.

MOTERŲ GYVENIMAS IR DARBAI

Kanados Lietuvių Moterų Skyrius, Leidžiamas Sykį į Mėnesį

MŪSŲ VISŲ UŽDUOTIS

Su šiuo Liaudies Balso Nr. pradedame senai pageidautą moterų skyrių — **Moterų Gyvenimas ir Veikimas.** Tai Kanados lietuvių moterų žingsnis į platesnį visuomeninį gyvenimą. Tai kultūrinio darbo plėtimas. Turėdamos savo skyrių, mes ne tik turėsime progos susipažinti su įvairių kolonijų moterų veikimu, jų gyvenimu, bendrais reikalais, bet tuom pačiu kartu lavinsimės rašybos srityje, turėdamos progos perduoti savo mintis raštu.

Pradėdamos šitą skyrių, mes pasitikime, kad skyriaus vedimo ir išlaikymo darbas bus rūpesčiu visų Kanados lietuvių moterų. Mes pasitikime, kad visose kolonijose, kur tik randasi lietuvių moterų, ras sau už pareigą rašinėti savo skyriun, kurių rašymas ne tik joms pačioms, bet ir visuomenei teiks naudą.

Kad Kanadoje yra moterų galinčių labai gerai vartoti plunksną, tai šiandien netenka abejoti, tik reikia noro ir pasišventimo ir neleisti plunksnoms rudyti. Parodykime, kad Kanados lietuvės moterys moka ne vien technikinius darbus puikiai atlikti, bet ir didesniuose visuomeniniuose darbuose neatsilieka nuo vyrų.

Moterų skyrius iš karto išeis kartą į mėnesį, bet jo patankėjimas priklausys nuo pačių moterų: ant kiek daug prisidės prie skyriaus vedimo darbu.

Mes kviečiame visas Kanados lietuves moteris (taipgi ir mūsų seses amerikietes) prisidėti prie šio kultūrinio ir savitarpinio lavinimosi rašyboj darbo, kad kiekvienoj kolonijoj rastųsi draugė, kuri aprašytų apie savo kolonijos moterų veikimą ir kitais klausimais.

Skyr. Red. Kom.

Montrealietės Ruošiasi Liaudies Balso Vajui

Šios kolonijos progresyvės moterys paskutiniame savo susirinkime, kuriame dalyvavo skaitlingas būrelis abiejų distriktų moterų, svarbiausiu dienotvarkės punktu turėjo Liaudies Balso vajaus klausimą, kurį plačiai apkalbėjo — išdiskusavo, kaip pasekmingiau pravedus.

Nors kiekviename vajuje ar šiaip kokiame darbe moterys visuomet rodo daugiau iniciatyvos už vyrus, bet už vis daugiausiai joms apeina pasidarbuoti vienintelio Kanados lietuvių laikraščiui — Liaudes Balsui.

Posančalio distrikto moterys užsidėjo kvotą gauti 15 naujų skaitytojų ir sukelti paramos 50 dolerių. Skaitytojų gavimui eilė draugių iššaukė vienos antras į draugiškas lenktynes gavimui net po kelis skaitytojus. Aš pilnai tikiu, kad šaukėjos ir iššaukimą priėmusios draugės savo kvotas pasistengs išpildyti; gi finansinio fondo sukėlimui nutarė ruošti bendrai su frontenakietėmis didelį koncertą ir "fruktų balių," taipgi pasidarbuoti kitokiais būdais, koki bus prieinami.

Frontenakietės draugės šiame susirinkime neužsidėjo kvotos, jos pasižadėjo padaryti tą savo atskirame susirinkime, bet visos bendrai pasisakė, kad dirbs su visa energija budavojimui vienintelio savo laikrašio — Liaudies Balso.

Šiame susirinkime Liaudies Balso naudai Posančalio moterų skyrius paaukojo rankų darbo gražią paduškaitę, kuri bus išleidžiama ant laimėjimų. Nors vajus dar neprasidėjo, bet skyrius jau spėjo prisidėti su auka.

Skaityta Paskaita

Apsvarsčius eilę organizacinių ir skyrių reikalų, skaityta paskaita apie Amerikos lietuvių moterų organizacines problemas, jų atliktus darbus praeityje ir kokius užsibrėžusios atlikti ateityje. Tai paskaita, kurioj atsispindi bendras lietuvių moterų veikimas visuomeniniame darbe nuo pat pradžios organizacijų įsikūrimo ir ateities problemos. Kanados lietuvėms moterims, norinčioms išvystyti savo veikimą plačiau, reikalinga susipažinti su mūsų sesių amerikiečių veikimu, kurių veikimas yra senesnis, plačiau apimantis. Mes galime daug ko iš jų pasimokyti. Patartina, kad ir kitų kolonijų moterys reikštų pageidavimus tokių paskaitų įsigijimui.

Šiame susirinkime išreikštas pageidavimas, kad kiekviename susirinkime būtų skaitoma paskaita, kokios buvo skaitytos Amerikos Lietuvių Moterų Seime ir daugiau.

P-ė

Del Likusių Raštų

Visų draugių raštų į šį skyrių sudėti negolėjome, nes pavėluotai buvo prisiųsti, nebebuvo užtektinai laiko juos sustatyti.

Ateityje draugės turėtumėt nelaukti paskutinių dienų.

Prie progos Liaudies Balso štabas sveikina visas drauges su pirmais žingsniais taip svarbiame darbe ir linki kuo daugiausiai energijos del tęsimo jau pradėto darbo.

L. B. Redakcija

Girtinas ir Sveikintinas Moterų Žygis

Visų Winnipegiečių lietuvių moterų vardu, sveikinu pirmą kartą pasirodžiusį moterų skyrių Liaudies Balse ir linkiu visoms draugėms tvirtos energijos taip svarbiame darbe.

Mano troškimai, kad minimas skyrius suįdomintų visus L. B. skaitytojus, o ypatingai moteris, bet to atsiekti galima bus tik tuomet, kuomet atskirų kolonijų moterys ras sau už pareigą apie savo org. veikimą, dirbtuvėse išnaudojimą, įvairius nuotykius, liečiančius moterų gyvenimą ir kitas įvairias sritis aprašyti.

Kiek mano sąlygos leis, aš pasižadu bendradarbiauti, bet kartu kviečiu ir kitų kolonijų drauges, turinčias geresnes sąlygas, kad imtumėtes už plunksnos! Minėtas skyrius lai būna budintoju ir skatintoju visų Kanados lietuvių moterų visuomeninin darban!

Draugiškai,

M. Purienė

Susipažinkime Su Amerikiečių Moterų Veikimu

Šių metų rugsėjo mėn. Amerikos lietuvės moterys sušaukė seimą, kurį galima pavadinti istoriniu seimu, nes tai pirmas toks platus ir srovinis seimas buvo sušauktas jų istorijoj, kuriame dalyvavo 130 delegačių iš įvairių Amerikos kampų ir Kanados, atstovaudamos apie 70 įvairių organizacijų ir kliubų.

Jos susirinko į šitą seimą, kad apkalbėti ir rasti tuos būdus, kaip sekmingiau sutraukti visų įsitikinimų moteris į kultūrines organizacijas ir sudaryti bendrą

(Nukelta ant 6 puslp.)

Sveikiname Drauges Pradėjusias Kilnų Ir Svarbų Darbą

Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados Veikiantis Komitetas žinodamas, kad š.m. lapkričio 28 dienos Liaudies Balso laidoje pasirodys Kanados lietuvių moterų skyrius "Moterų Gyvenimas ir Veikimas," mes, kurie, gal, labiausia laukėme šio skyriaus pasirodant, šiandien siunčiame nuoširdžiausį pasveikinimą ir draugiškiausius linkėjimus visoms draugėms, kurios vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjote ar ruošiatės prisidėti prie išleidimo ir palaikymo Liaudies Balse minėto moterų skyriaus.

Draugės, Jūsų pradėtas darbas yra kilnus ir visuomeniniai labai svarbus. Kaip kiekvieno darbo pradžia būna sunki, taip ir Jūs užsimoto didelio darbo pradžioje susitiksite sunkumų, kliūčių ir įvairių trūkumų, bet nenusiminkite, nenupulkite dvasioje! Sutiktus trūkumus ir kliūtis stengkitės pačios nugalėti, arba reikalui esant kvieskitės talkon drauges amerikietes, taipgi, viename ar kitame, skyriaus išlaikymo darbe neatsisakykite ir vyrus "pasikinkyti."

Apie Kanados lietuvių moterų skyriaus, "Moterų Gyvenimas ir Veikimas," reikalingumą šiandien niekam nereikia abejoti. Jo reikalingumas jau senai gyvenimo šaukiamas. Didesnėse Kanados lietuvių kolonijose gyvuoja atskiros moterų organizacijos. Lietuvių Literatūros Draugijoje, Kanados kuopose, priklauso apie 200 moterų. Keletas šimtų Kanados lietuvių moterų priklauso pašalpinėse draugijose. Šimtai lietuvių moterų neorganizuotos. Kanados lietuvių moterų kultūrinis veikimas yra vedamas, bet jis daug nukenčia del necentralizuotumo. Organizacinio ir kultūrinio veikimo įgytieji patyrimai dažnai žūsta del neturėjimo progos ar neįvertinimo reikalingumo perduoti kitų kolonijų moterų organizacijoms. Tas viskas šaukė ir šaukia visas Kanados lietuves prie vieningo b e n d radarbiavimo išlaikymui Liaudies Balse moterų skyriaus.

LLD Kanados Veikiantis Komitetas reikšdamas pasveikinimo ir linkėjimų žodį, taipgi džiaugdamasis kilniu kanadiečių lietuvių žygiu, pasižadame galimai talkininkauti moterų skyriaus išlaikymui. Kartu kreipiamės į visas kanadietes, o ypatingai į aldietes kviesdami tapti Kanados lietuvių moterų skyriaus bendradarbėmis. Mes trokštame susilaukti tų džiuginančių rezultatų, kada moterų skyrius Liaudies Balse taptų kelrodžiu visoms Kanados lietuvėms į laimingesnį rytojų.

L.L.D. Kanados Veikiantis Komitetas

Ar visi vyrai myli geras moteris

Tai buvo gražus šeštadienio vakaras. Man prisiėjo aplankyti kelias Notre Dame gatvės krautuves, kad nusipirkus reikalingų daiktų. Taip bevaikščiodama iš krautuvės į krautuvę, staiga gatvėje susitikau savo senus pažįstamus, su kuriais prieš šešis metus gyvenau artimiausioje kaimynystėje ir buvome geriausi draugai, tai buvo Morta ir Jonas, kuris vienoje rankoje nešė kūdikį, o kita ranka buvo įsikabinęs į savo žmoną.

Toks mūsų staigus ir netikėtas susitikimas po šešių metų nesimatymo (mat jie buvo persikėlę gyventi į kitą miesto dalį), mus visus labai nustebino ir prasidėjo karšti sveikinimai.

Mano buvęs susiedas Jonas atrodė ypatingai labai nusiteikęs, kas liūdija, kad jis buvo pusėtinai įsigėręs, gi jo žmona Morta atrodė labai suvargusi ir nuo svaiginamų gėralų sunkiai išlaikė lygsvarą. Man pastebėjus didelį pasikeitimą ir nuovargį ant Mortos, vyras lyg norėdamas pateisinti, pradėjo aiškinti, kad jos sveikata esanti geram stovyj ir ji gyvenimu patenkinta, tik šiandien truputį įsitraukusi, nes grįžta iš svečių nuo brolio, kurio žmona, anot jo žodžių, tikra katutė, lipšni ir vaiši, kuri visokiais skystimėliais, tai nuo rūtų, tai nuo mėtų, tai dar nuo kokių kitokių žolelių, kad vaišino, tai vaišino.

— Žinau, kad moterys silpnesni sutvėrimai ir jų mažos galvelės negali pakelti tiek daug, kiek mes, vyrai, kad pakeliame, — pabrėžė jis. — Aš nors nuo visų žolelių po kelioliką burnų išmečiau, o žiūrėk, kaip štyvai atrodau, — vos liežuvį apversdamas didžiuojasi savo vyrišku "tvirtumu." — Ta mano brolieniukė, tai ne moteris, bet aukso šmotas. Ji tinka ir prie tanciaus ir prie ražančiaus. Tai aką pamerkia, tai žavinčia šypsena į vyrus pašaudo, o kas labiausia man patinka, tai kad gali gerai patraukti i r taip greitai nepasigeria, kaip manoji. Ji kai kuriuos ir vyrus prageria. Ot, sakau, man tokios moterys, tai labai patinka. Nors mano moteris jau didelę pažangą šioj srityj padariusi, bet vistiek dar negali lygintis prie brolienės.

Mūsų draugiškas susitikimas neteikė man didelio noro su jais dalintis panašios rūšies įspūdžiais. Kadangi aš skubinau į namus, o jie ir ne kas žin kaip jautėsi, tai po minėto pasikalbėjimo atsisveikinome. Morta būtinai kvietė, kad pas ją kada nors užeičiau pasikalbėti, nes praeityje buvova gana nuoširdžios draugės ir daug pasidalindavom mintimis.

Grįžtu į namus ir galvoju, nejaugi Morta ėmė gerti. Ji kitados buvo pirmoji ir aštriausiai nusistačiusi prieš girtuoklystę. Del tos priežasties nekartą tekdavo ir skaudžių smūgių nuo vyro pakelti. Tas klausimas nedavė man ramybės ir aš norėjau dabar kuogreičiausiai ją aplankyti, pasiteirauti dabartiniu jos gyvenimu ir sužinoti, kas ją privedė prie to, kam ji keli metai atgal buvo didžiausia priešininkė.

Vieno šiokiadienio pavakaryj, atlikus savo namų ruošos darbus, nutariau aplankyti savo buvusius kaimynus. Nueinu pas juos ir randu Joną besiruošiantį eiti darban (mat naktinę dirbo). Aš apsidžiaugiau, kad turėsiu progos su Morta viena pasidalinti mintimis. Nors laikas buvo trumpas su Jonu kalbėtis, nes jis skubino darban, bet aš radau progos ir laiko užkalbinti jį, kad užsirašytų kokį nors laikraštį, pirmoj vietoj pasiūlydama Liaudies Balsą. Jis nepatenkinančiu tonu paklausė manęs laikraščio kainos ir kaip pasakiau, kad kainuoja tris rublius, tai maniau, kad širšių lizdą pabaidžiau, kaip šoks jis ant manęs:

—Tris rublius, tris rublius! Tai 18 bonkų alaus. Kiba tu iš proto išėjai, kaiminka, kad aš tokius didelius pinigus mokėčiau už laikraštį.

Aiškinu jam, kad alus svaigina protą ir silpnina sveikatą, o spauda suteikia žinias kas pasaulyje dedasi.

— Et, pasaulis neapsivers, jei aš laikraščių neskaitysiu, — su pasididžiavimu pabrėžė Jonas ir skubinosi išeiti.

Įėjus į Mortos namus tuoj pastebėjau didelę permainą jos namų ruošoje ir žymiai pagerėjusius santykius su vyru. Didelis smalsumas mane vargina, kokia priežastis jų namuose ir šeimyniniame gyvenime padarė tokius didelius pakeitimus.

Morta ištekėjo už Jono būdama jauna, graži, kukli ir labai mylinti švarą. Ji turėjo susitaupius pinigų ir gerą darbą, tai įsitaisė gražius reikalingus baldus ir viską tvarkingai užlaikydavo, nes nuo jaunų dienų buvo įpratus švarą mylėti. Nors dažnai Jonas pareidavo su gauja savo draugų gerai įsikaušęs ir namuose dar gerdavo, latravodavo ir del mažiausių Mortos pastabų, prašymų, kad negertų, ji būdavo išniekinama, spardoma, jos gražiai sutvarkyti kambariai apverčiami ir t.t., bet Morta su dideliu kantrumu viską pergyvendavo ir nesigailėdavo savo darbo, kad tik viską švariai užlaikyti.

Dabar pas Mortą atrodė viskas kitaip. Baldai seni ir tie patys be jokio skonio po kambarį išmėtyti. Nesimato jos gražių, įvairių rankų darbo papuošalų, kurie pirmiau darydavo kambarius labai skoningus, gražius. Neiškentusi paklausiau Mortos, kokia priežastis padarė jų šeimyniniame gyvenime tokius didelius pasikeitimus. Morta su dideliu atsidusimu ir lyg gedulinga veido išraiška pasižiūrėjo į mane ir tarė:

— Taip. Tu šiandien mūsų gyvenime pastebi didelius pasikeitimus ir tie pasikeitimai neįvyko staiga ir ne iš geros valios, o tik susidėjus sąlygoms, kurias nemalonu būtų šiandien prisiminti. Žinai, kad prieš ištekant ir ištekėjusi visuomet mylėjau švarų, pavyzdingą šeimyninį gyvenimą. Didžiausiu mano nusistatymų buvo, tai kova prieš girtuoklystę, kuria mano vyras smarkiai buvo apsikrėtęs. Visokius būdus išbandžiau, kad jį atpratinti nuo tos blogos ydos, puldančios jį fiziniai ir moraliai. Bet mano nuoširdūs žodžiai nepaveikė į jį. Priešingai, jis pradėjo kas kart vis daugiau manęs neapkęsti, išmetinėti, kad ne savo skonio moterį apsivedė ir t.t., visuomet su dideliu pasitenkinimu girdamas tos rūšies moteris, kurios buvo pasidavę girtuoklystei ir netvarkingam gyvenimui. Mano gyvenimas man darėsi vis sunkesniu, kartais tiesiog neapkenčiamu ir norėjau iš jo pasiliuosuoti. Bet pasiliuosavimui iš tokio gyvenimo, prie kurio iš jaunų dienų nebuvau pripratusi, radau tik vieną išeitį, tai atsiskirti su Jonu ir pradėti vienumos gyvenimą. Bet tuoj ir vėl varginančios mintys kamuodavo, žinant kokių nešvarių kalbų susilaukčiau iš žmonių pusės, kurie prilygintų mane prie nedoros moteries, — skundėsi moteris.

— Matydama, kad negalėsiu savo pataikavimais, nusileidimais ir gražiais žodžiais perkalbėti savo vyro, kad vestų švaresnį gyvenimą ir negalėdama pakęsti jo nežmoniško atsinešimo linkui manęs, nusprendžiau likti jo auka ir eiti tais pačiais keliais, kuriais ji seina. Ir tu pati pastebi tai, kokia permaina vykus pas jį linkui manęs. Jis be galo myli mane, pataikauja, užjaučia, — tęsė ji.

— Dabar jau su viskuo apsipratau. Rodos, kad taip ir reikia. Mūsų gyvenimas paremtas tik ant tos dienos. Nors abu dirbava, bet taupmenų neturiva, nes visas nuo reikalingų gyvenimo šaltinių taupmenas praužiam bebaliavodami, prageriame. Tai pas savo draugus dažnai susimesdami, tai anie pas mus. Taip ir stumiame dieną iš dienos, mirkdami alkoholyj, — paskutinius žodžius tardama Morta sunkiai atsiduso.

Nors aš nesutikau su Mortos gyvenimo išvada, kad kitos išeities ji neradusi, kaip tik pradėti gerti, bet jau vėlu buvo jai aiškinti jos gyvenimo nupuolimą. Aš jai priminiau, kad ne ji pati tam kalta, bet jos gyvenimo sąlygos pastumėjo ją ta linkme ir kad ji nepajėgė nuo savo vyro atsiskirti bijodama žmonių apkalbėjimo.

Buvo jau vėlyvas vakaras. Aš skubinausi į namus. Einu ir galvoju, kaip gyvenimas neteisingai subudavotas. Žmogus negali gyventi kaip nori, bet turi taikintis prie susidedančių sąlygų, kurios pastumia į tą kelią, kuriam priešinga esi. Kad ir paėmus pačią Mortą. Buvo jauna, graži, norėjo vesti ramų ir pavyzdingą gyvenimą, bet gavus girtuoklį vyrą, kuris nesigėdijo ja niekinti, liko jo auka delto, kad šitoj sistemoj sunku darbo žmonėms gauti persiskyrimas, gi persiskyrusias moteris žmonių liežuviais smarkiai plaka.

Montrealietė

Valgiai

Šutinta Višta

Supiaustyk vištą į šmotukus, sudėk į puodą arba rundulį, užpilk vandeniu, kad mėsą vos apsemtų, įdėk šmotuką supiaustytų nerukytų lašinių, uždengk ir šutink koliai mėsa bus minkšta. Vanduo beveik maž visas išgaruoja. Tada ištarpink šaukštą sviesto ant skaurados, įmaišyk į jį porą šaukštų miltų, truputį pagruzdink, bet neperdaug, tada įpilk į tai porą puodukų pieno, druskos ir pipirų pagal skonį. Sudėk vištą ant torielkos, užpilk ir apiberk drabniai sukapotom petruškom.

Kepenys ir cibuliai

Supiaustyk kiek nori cibulių ir sudėk į skauradą su kiaulės taukais, kepink apie ¾ valandos ant užpakalio pečiaus, dažnai maišydama, kad neprisviltų. Supiaustyk kepenis į mažus žmotus apie colį ir pusę pločio ir 3 colių ilgio. Užpilk verdančiu vandeniu ir leisk stovėti minutą laiko. Tada nusunk. Sudėk kepenis po cibulių skauradoje, pridėk truputį druskos ir pipirų ir kepk povaliai apie 15 minutų, o paskiau ant karštos ugnies dar per 15 minutų.

BELGRAD, Jugoslavija.—Čia aplinkiniais keliais gauta žinių, jog naziai Čekijoj šaudė visus tuos čekus jaunuolius, kurie priešinosi areštui, ir jų tėvus, kurie stengėsi apsaugot savo sūnus bei dukteris nuo tų areštų.

Taip naziai sušaudė 124 čekus studentus ir šiaip jaunuolius ir 1,200 pasiuntė į koncentracijos stovyklą.

Pranešimai

Montreal, Que.

Aldiečių Domės

Pranešame, kad mėnesinis Posančalio distrikto **aldiečių** susirinkimas įvyks ateinantį penktadienį, t. y., gruodžio (December) 1 d., 8 val. vak. — 01234 Charlevoix St.

Malonėkite visi aldiečiai ir simpatikai atsilankyti.

Kuopos Valdyba

Kas Bus Montreale 3 Gruodžio

Jei kada Montrealo lietuviai grįždavo namon patenkinti, kupini gero ūpo po gero perstatymo, kokios nors komedijos ar šiaip koncertinės programos, tai dabar, visai ne tolimoj ateityj, juo labiau turės progos linksmai, pilni juokų praleisti vieną sekmadieno vakarą.

Kaip jau visiems žinoma iš praeities, kad viena iš didžiausių Montrealo lietuvių pašalpinių draugijų, kurios parengimai-perstatymai ne tankūs, bet visuomet gerai prirengti, parinkti geri veikalai, patenkindavo publiką. Taigi ir dabar ši draugija, jos menininkai, būtent, **Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija,** ruošia perstatyti gana linksmą ir juokingą komediją "IŠDYKUSI PATI."

Šios komedijos perstatymas įvyks **gruodžio 3 d., š.m., D. L. K. Vytauto Neprig. Klubo svetainėje, 2161 St. Catherine St. E.**

Kiek man žinoma, minėtos komedijos perstatymui parinkti geriausi Montrealo lietuvių menininkai-artistai ir artistės! taipgi senai ruošiasi-mokinasi, kad visapusiai komedija būtų suvaidinta. Todel, aišku, kas ją matys vaidinant, juoko bus iki ausų.

Taigi, Montrealo ir apylinkės lietuviai-ės, tam sekmadieniui nieks ir niekur neužsiimkite, bet visi ir visos ruoškitės dalyvauti Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos ruošiamam perstatymui komedijos "IŠDYKUSI PATI," sekmadienį, gruodžio 3, Klube.

Juokų Mylėtojas

Toronto, Ont.

Renkitės Dalyvauti Laisvose Diskusijose

Ateinantį sekmadienį vakare LLD kuopos Švietimo Komisija šaukia laisvas diskusijas 6 Denison salėj. Tema: **"Ar Lietuvos sutartis su Sovietų Sąjunga Lietuvai naudinga, ar ne?"**

Bus leidžiama laisvai išsireikšti savo nuomones visiems, neatsižvelgiant į pažiūras.

Po diskusijų bus graži programa, kuri užims valandą ar daugiau laiko. Jos tikslas bus skaniais juokais ataušinti įsikarščiavusius, kad parėję namo galėtų ramiai miegoti.

Visi torontiečiai kviečiami ateiti su visais savo argumentais prieš ar už.

Šviet. Komisija

Youngstown, Ohio.

Prakalbos ir Susirinkimas

Sąryšio komitetas rengia prakalbas, kurios įvyks gruodžio (Dec.) 3 d., 7 val. vakare, bažnytinėj svetainėje, 923 Shehy St

Kalbės drg. J. Jukelis apie Lietuvą ir šių dienų klausimus, paliesdamas ir draugijų sąryšio reikalus, kuris sąryšys jau gyvuoja 10 mėnesių.

Taipgi kelis žodžius pasakys ir klebonas.

L.D.S. 9 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks taipgi gruodžio 3 d., tik pirmą valandą po pietų pas draugus Buzinauskus, 43 Parnell Ave.

Šiame susirinkime bus renkama kuopos valdyba 1940 metams. Tad visi dalyvaukite. O vajui einant nepamirškite gauti ir naujų narių.

F. J. Madison

Pavėluotas Pranešimas

WINNIPEG, Man. — Kadangi S.D.K.L.S.P.D. 7-tos kuopos korespondentas savo laiku neatliko savo pareigos aprašyti 7-tos kuopos pasiuntimą delegato į Sūnų ir Dukterų Draugijos suvažiavimą, ir kadangi kiek vėliau man pavesta parašyti į spaudą, tai nors dalykas jau nusenęs ir sunku viską beprisiminti, bet tenka pasakyti, kad drg. J. Paliliūnas kaipo delegato uždavinį atliko visai gerai, sugrįžęs išdavė platų raportą, kuriuo susirinkusieji išklausyti visi buvo patenkinti.

Tenka pažymėti, kad drg. J. Paliliūnas per eilę metų dirbdamas Sūnų ir Dukterų Draugijoj 7-tos kuopos valdybos eilėse, draugijos darbe turi gero patyrimo ir todel delegato uždavinį atliko kuopuikiausiai.

Draugui J. Paliliūnui už jojo žygį Sūnų ir Dukterų Draugijos 7-ta kuopa taria draugišką ačiū.

Įgaliotas už kuopos korespondentą, **P. G.**

Užuojautos Žodis

EDMONTON, Alta.—Visiems edmontoniečiams gerai žinomus d.d. A. ir I. Savickus lapkričio 16 d. 6.10 val. vakare ištiko šiurpi nelaimė. Jų sūnelis Vytautas-Algirdas 6 metų amžiaus tapo vietoje užmuštas trolley buso. Ši baisi ir netikėta nelaimė įvyko tuojaus po vakarienei, kuomet Vytukas išbėgo laukan žaisti su savo vyresniuoju broliuku Edvardu.

Staiga bėgant jam skersai gatvės trenkė busas ir vietoje užmušė. Vytukas buvo nepaprastai meilus vaikutis, užtat jo kūną atlankė daug lietuvių ir svetimtaučių atiduodami jam paskutinę pagarbą. Karstą puošė daug gražių gėlių ir vainikų.

Šiuo reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą drg. O. ir I. Savickams del jų sūnaus tragingos mirties.

P. ir V. Zaleskiai
A. ir J. Pašukoniai

Laukiam Pirmo "Šūvio"

(Atkelta nuo 2 puslp.)

laidos Liaudies Balse bus pradėta vajininkų lentelė ir tęsiama per visą vajų, kaip ir praeityje Stenkitės, kad jūsų pavardė figuruotų Liaudies Balso remėjų ir budavotojų rąraše. Atlikite šį darbą garbingai, draugiškai tarpusavyj lenktyniuojant. Stokite į darbą visi ir šaukite į lenktynes savo draugus bei pažįstamus, o įstoję vajun darbuokitės, kiek leidžia aplinkybės.

Kaip jau anksčiau buvo rašyta, rajonams ir pirmiesiems vajininkams bus skiriamos dovanos. Savo rajono, ar savo asmens vardą papuošti laimėta dovana kultūrinio ir klasinio laikraščio budavojime, yra kiekvieno sąmoningo darbininko pasididžiavimu.

Šiame vajuje del naujų skaitytojų gavimo ir atnaujinimų, kolonijos yra suskirstytos po tris į vienetas. Kiekvienos vienetos du pirmieji vajininkai bus apdovanoti, kaip anksčiau buvo pranešta.

Tad draugai ir draugės, stokite į lenktynes Liaudies Balso vajuje ir darbuokitės, kad jūsų vardas, ar kolonijos bei rajono vardas būtų papuoštas laimėtu pažymėjimu.

Liaudies Balso administracija laukia pirmo "šūvio."

Administracija

Susipažinkime su Amerikiečių Moterų Veikimu

(Atkelta nuo 5 puslp.)

veikimą ant tų pamatų, kurie liečia visas moteris bendrai, nežiūrint jų skirtingų politinių įsitikinimų.

Seime skaityta eilė referatų-paskaitų įvairiais klausimais, kur vėliau išsivystė plačios diskusijos; taipgi priimta rezoliucijos — tarimai bendram moterų veikimui ateityje ant įvairių klausimų, ypatingai įtraukimui platesnio moterų skaičiaus į visuomeninį veikimą.

Seimo šaukimo darbas, pati seimo eiga ir poseiminiai darbai plačiai perduoti spaudai, tik apgailėtina, kad Kanados lietuvėms moterims ne visoms teko skaityti iš priežasties, kad ne visose kolonijose amerikiečių spauda, del dabartinės sunkios padėties, pasiekia. Pačiame seime taipgi tik dvi delegatės iš Montrealo dalyvavo, kurios smulkesnį raportą galėjo perduoti tik savo kolonijoj. Kitų kolonijų moterims pats amerikiečių moterų seimas lieka kiek svetimesniu, nes smulkmeniškai apie jo šaukimo tikslą, užsibrėžtus planus neteko sužinoti.

Dėka amerikiečių moterų darbštumui, kurios sugebėjo sušaukti platų seimą, jos rado laiko ir jau spėjo išleisti brošiūrą **Amerikos Lietuvių Moterų Darbai,** kurioje sutraukta seimo eiga, paskaitos, rezoliucijos, tarimai, organizacijų skaičius, sveikinimai, delegačių vardai ir t.t. Kanadietės moterys, turėjusios labai mažą progą minėtam seime dalyvauti, ypatingai turėtų susirūpinti minėtos brošiūros įsigijimu. Viena, kaipo istorinis dokumentas; antra, mes rasime minėtoj brošiūroj daug medžiagos, kurią galėsime panaudoti Kanados lietuvių moterų veikime. Kolonijose, kur randasi daugiau lietuvių moterų, turėtų užsisakyti platinimui. Brošiūros kaina tik 15 centų. Užsakymus siųskite Amerikos Lietuvių Moterų Tarybos sekretorei drg. **K. Petrikienei, 221 S. 4 Str., Brooklyn, N. Y.**

M. P.

Karas daug dalykų ištsūmė iš gyvenimo, bet ne šunis. Karas, ne karas — šunų paroda turi įvykti. Paveiksle matote policininką ir tris pagelbinės Anglijos tarnybos moteris vedant savo šunis į šunų parodą, nesenai laikytą Anglijoj.

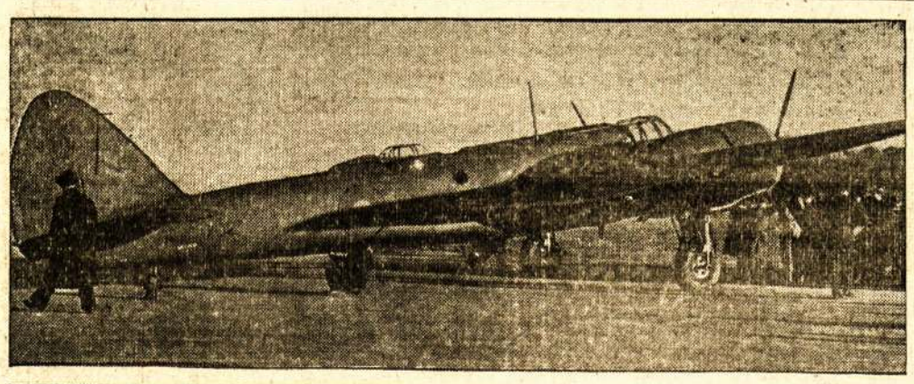

Kanados gamybos orlaiviai. Viršutinis gali skristi iki 300 mylių per valandą. Su puse tono bombų jis gali padaryti 1,000 mylių kelionę, skrisdamas po 250 mylių į valandą. Neužilgo Kanada pasiųs į Angliją dar 17 tokių orlaivių. Apatinis gali skristi po 229 mylias per valandą.

Iš Winnipego Padangės

WINNIPEG. — Jau tulas laikas kaip nesimato korespondencijų iš Winnipego. Visi nutilo, rodos niekas ir rašyti nebemoka, bet kiek man žinoma, tai winnipegiečiai moka plunksną labai gerai vartoti. O gal už tai nutilo, kad rudeniui užėjus visi liko užimti savo reikalais: vieni išvažinėjo, kiti rengiasi vestis, treti perkasi biznius, dar kiti perkasi naujus automobilius. Štai, draugai A. Petronis ir P. Gutauskas užsidėjo lietuvišką valgyklą, kurios dar nebuvo Winnipege. Dabar ir lietuviai turi savo valgyklą, kurioj pavalgo skanių ir gerų valgių. Tenka nugirsti, kad visi ten teikiamu maistu patenkinti ir valgyklą už gerą maistą visi giria, ne tik aš vienas,

Drg. A. Pauplis nusipirko gražų automobilį. Gerai, kad ir Winnipego lietuviai neatsilieka nuo kitų kolonijų.

Bet ne visiems taip gerai sekasi. Štai, vienam tautiečiui "Donžuanui," kuris mėgdavo landžioti po stubas ir savo netrumpu liežuvėliu pinti pramanytas kalbas, nepavyko. Tas "mūsų" puikuolis labai mėgdavo girtis moterų meile, įsivaizdindavo vargšas, kad visos moterys jį myli. Del jo tuščių prasimanymų jis įgrįso visoms Winnipego moterims; ir atsirado viena, kuri tą "Donžuaną" tinkamai pavaišino už visas.

Buvo taip. Tas "Donžuanas," J. M., vieną vakarą atėjo į vieną stubą, kur nuolatos landžiodavo, o išėjęs davatkos įpročiu pletkavodavo. Jis manė, kad šeimininkės vyro nėra namie, bet jis kaip tik buvo. Moteris prie vyro buvo drąsesnė, tuojau užrakino duris ir pareikalavo, kad jis čia tuojaus faktais paremtų savo leidžiamas kalbas. Kada šis to negalėjo padaryti, tai ji pasiėmė pagalį ar ką kitą ir tiek šventino tą "narsuolį," kol jai buvo gana, o paskui atidarė duris ir išstūmė laukan visą sumuštą ir suveltą . . .

Vargšas gavęs tokią pirtį išspruko iš namų, spruko ir iš Winnipego . . . Gaila, "Naujieniečiai" neteko vieno bendradarbio, bet del to įvykio džiaugiasi visos winnipegietės ir dėkoja tai moterei, kad ji viena už visas jam atmokėjo.

Aš manau, kad tas žmogelis tą moterų "meilę" visados atsimins ir daugiau nedrįs savo ilgo liežuvio kišti į kitų šeimyninį gyvenimą.

V. Ž.

Pavyko Rengiami Šokiai

DELHI, Ont. — Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos surengtieji šokiai lapkričio 18 d. pavyko labai puikiai. Publikos buvo susirinkę nemažai ir visi smagiai pasišoko iki vėlumos. Šokiai buvo surengti drg. Tunylos svetainėje, kur salė didelė ir erdvi labai pritiko šokiams.

Iš parengimo liko nemažai pelno, kuris paskirtas kuopos iždo pakėlimui.

Ačiū visiems atsilankiusiems. Taipgi nepamirškite atsilankyti ant ateinančių šokių parengimo, kurie bus rengiami Liaudies Balso naudai.

Kol kas pas mus vajaus darbai eina pamažu. Draugai, nepasiduokite kitoms kolonijoms. Jau laikas pradėti darbuotis smarkiau, nes jau ir kitos kolonijos veikia. Išpildykime užsidėtą kvotą su kaupu!

Pareng. Komisija

Draugai Darbuojasi Vajuje

DELHI, Ont. — Per praeito šeštadienio šokius pasirodė vienas draugas su aukų rinkimo blankomis, darbuodamasis del Liaudies Balso vajaus. Bet kad nesutrukdyti besilinksminančių, jis nuošaliai sau darbavosi, ne prie kiekvieno prieidamas. Man rodos, kad draugas gerai padarė, nes dabartiniai kapitalistų propagandai siaučiant, šios apylinkės keletas lietuvių liko sudemoralizuoti ir todel su jais tokiuose parengimuose neverta diskusuoti.

Nekurie čia liko įkalbėti, kad dabar Sovietų Rusija einanti su Hitleriu, o Liaudies Balsas teisinąs Rusijos pasielgimą, tai ir Liaudies Balsas esąs ne kitoks. Koks keistas supratimas! Vargas su tais žmonėmis, kurie galvoja taip, kaip kapitalistai nori, kad jie galvotų ir nusistatytų prieš progresyvius laikraščius ir visą darbininkišką judėjimą, kuris veikia del dirbančiųjų žmonių naudos. Visų pirma argi toks susidėjimas įvyko? Priešingai, ne susidėjimas įvyko, bet Sov. Rusija pastojo ir amžinai užkirto fašizmui kelią į rytus. Ji paliuosavo iš po kapitalistų jungo 13 milijonų žmonių ir dabar tame krašte, kur pirmiau žmonės tautiniai ir ekonominiai buvo pavergti, jie laisvi ir kuria socializmą! Tai didžiausias darbininkų ir visų progresyvių jėgų laimėjimas!

Be to, Sovietai dabar visai užkirto kelią bet kada fašizmui įsigalėti visoje eilėje Pabaltijos valstybių, pasižadėdama jas ir jų nepriklausomybes apginti. Sovietų Sąjungai mes turime būti dėkingi, kad ji panaikino Lietuvos skriaudą, kurią buvo padarę Lenkijos ponai ir generolai Želigovskiai, ir grąžino Lietuvai Vilnių ir jo kraštą. Del to džiaugiasi visa Lietuva ir kiekvienas doras lietuvis. Tik tie, kurie gaili Lenkijos ponų, kurie gaili Želigovskio, verkia ir lieja šmeižtus ant Sovietų ir progresyvio judėjimo. Tie ponų tarnai ir pakalikai yra tikrieji fašistai, o tą biaurų vardą stengiasi primesti progresyviams, kad tuo būdu jiems pasisektų darbininkus suvedžioti ir juos išnaudoti.

Kas klauso kapitalistų ir tikrųjų fašistų propogandos, tas tikrai negalvoja savo protu. Mums, darbo žmonėms, reikia galvoti savo protu. Skaityti progresyvius laikraščius, patirti tiesą patiems. Kas daro kokius primetimus Liaudies Balsui, tas tikrai jo neskaito. Ir faktinai, ištikrųjų taip yra. Tie, kurie seka ir skaito talpinamas žinias ir straipsnius Liaudies Balse, tie visi jį užgiria. Darbuojasi ir aukoja savo sunkiai uždirbtus centus, kad tą laikraštį palaikius, kad jis ir toliau galėtų savo kultūrinį darbą tęsti toliau, patiekdamas lietuviams teisingas žinias, kad jie matydami kas ištikrųjų dedasi pasaulyje galėtų suprasti kapitalistų ir jų tarnų naudojamą demagogiją, apgavystes ir neliktų patys savo reikalų priešai.

Todel ir mes, tabako augintojai, stokime visi petys petin ir remkime Liaudies Balsą, tą vienintelį Kanados lietuvių laikraštį, taip, kaip ir kitų kolonijų lietuviai. Nepaisykim tų kalbų ir šmeižtų, nes tos pramanytos kalbos neturi pamato ir toli jos neina, tik sukasi apie pečių. Daug del visų tų leidžiamų kalbų neapsimoka ginčytis, nes laikas ir laikraštyje vieta per brangi tokiems tuštiems ginčams. Stenkimės patys pažinti tiesą, o ją pažinsime tik skaitydami savo laikraštį Liaudies Balsą.

Aš visai neabejoju, kad Delhajiečiai, kaip visados, taip ir dabar išpildys savo kvotą, nes didžiuma šios apylinkės gyventojų yra progresyvūs ir dalykus aiškiai suprantantieji lietuviai. Tik nuo savęs norėčiau patarti, kad darbas gal eitų geriau, jei vajaus vedimo reikalai nebūtų palikti ant kelių asmenų pečių, o stotume į darbą visi, arba sudarytume komitetą, kuris visus vajaus darbus vestų.

Ten Buvęs

Tel. EL. 6579 — WA. 8714

BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agentai
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Liet. TSR Knygų Rūmų Knygų ...ia